

**78 FUNDACJA PROGRAMÓW POMOCY DLA ROLNICTWA (FAPA)
ZESPÓŁ MONITORINGU ZAGRANICZNYCH RYNKÓW ROLNYCH (FAMMU)**

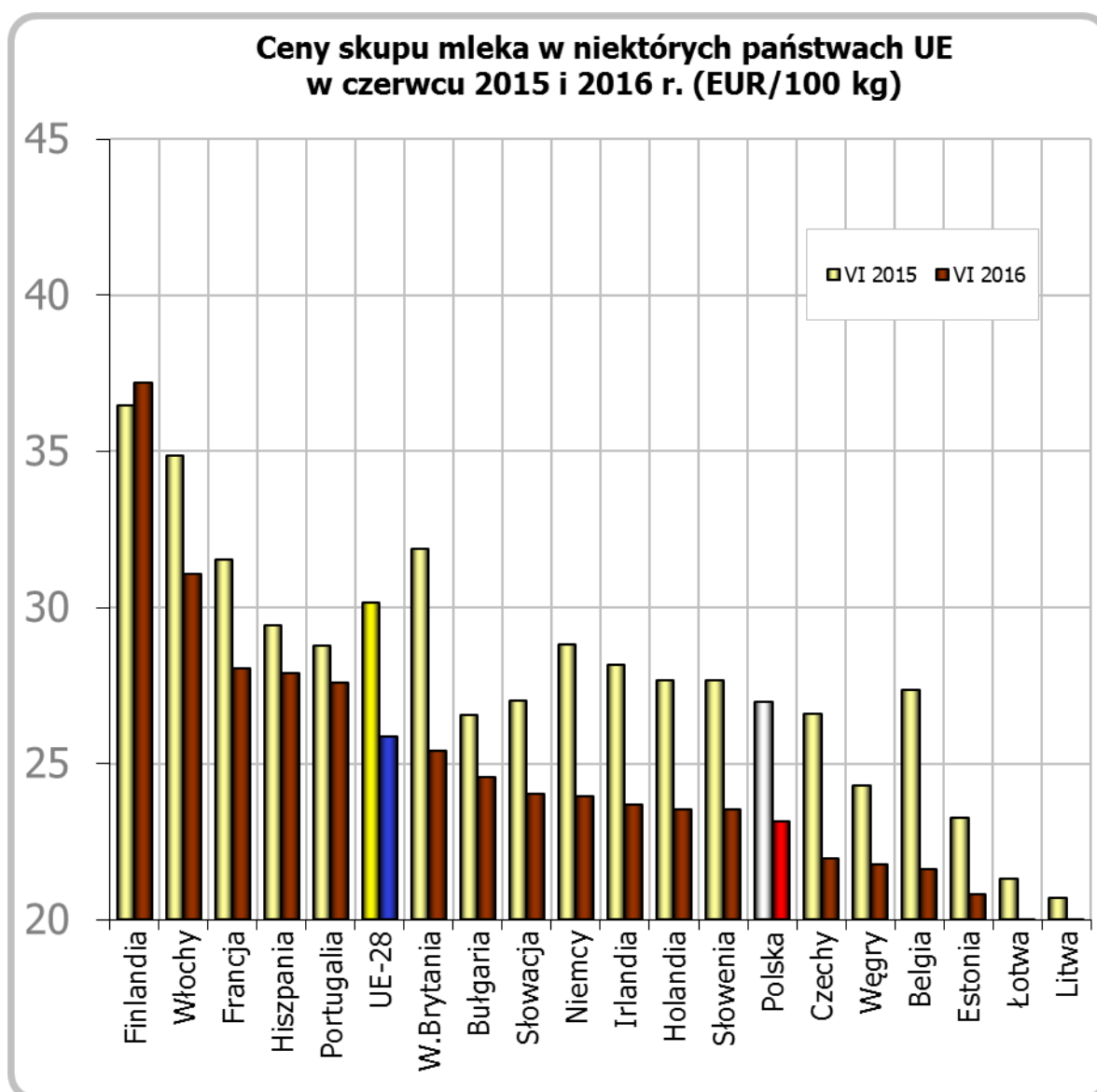

ul. Szkolna 2/4,
pokój 214
00-002 Warszawa

tel. 22 50 54 414, faks 022 629 26 79, fammu@fapa.org.pl, www.fapa.org.pl

RYNEK MLEKA I PRODUKTÓW MLECZARSKICH

Opracowanie: FAMMU/FAPA na podst. danych KE i obliczenia własne

Produkt chroniony prawem autorskim. Kopiowanie, reprodukcje niniejszych materiałów w jakikolwiek sposób w całości lub w części jest zabronione © FAPA

Autor opracowania: **Adam Bugała**

SPIS TREŚCI

Tematyka	Strona
Wstęp	3
Budżet UE na 2016 rok – więcej na wsparcie sektora mleczarskiego	4
Budżet UE na 2015 rok i 2016 rok – szczegóły	4
Główne produkty mleczarskie objęte obowiązującą polityką organizacji rynku w UE	4
Kwoty mleczne, OMP, PMP, masło, sery, pozostałe produkty mleczarskie	5
Bieżący stan realizacji instrumentów WPR w sektorze mleka i produktów mlecznych	7
Po 3 miesiącach 2015 roku więcej mleka w unijnych mleczarniach	7
Wielka Brytania wychodzi z UE	8
Ceny skupu mleka w UE spadają w 2016 roku	13
Rynek mleka w proszku (OMP i PMP)	16
Zniżki notowań odtłuszczonego mleka w 2016 roku	16
Skup interwencyjny OMP w UE funkcjonuje	16
Dane na temat stanu produkcji i handlu OMP	17
Zniżka notowań na rynku pełnego mleka w proszku	18
Wzrost produkcji i zniżka eksportu PMP	18
Rynek masła	19
Spadki cen masła w od kwietnia 2016 roku	19
Zwyżka produkcji i większy eksport masła	20
Rynek serów	21
Ceny serów także zwyżkują od III kwartału 2016 roku	21
Większa produkcja serów 2016 roku	22
Eksport serów poza Wspólnotę większy niż w 2015 roku	22
Ochrona gatunkowa i geograficzna serów jako produktów szczególnych	23
Pomoc dla produktów mlecznych w artykułach przetworzonych nieobjętych załącznikiem I do Traktatu	23
Bieżąca polityka rolna i handlowa UE w sektorze mleka	24
Polityka rolna UE - działania niektórych państw członkowskich UE na poziomie krajowym	32
Załącznik I – Podstawowe dane dot. kwot mlecznych w państwach UE w sezonie 2014/2015	36
Załącznik II – Kwoty mleczne w sezonach 2008/09 – 2014/15	37
Załącznik III - Wykaz produktów mleczarskich o Chronionej Nazwie Pochodzenia (ChNP), Chronionym Oznaczeniu Geograficznym (ChOG) i Gwarantowanej Tradycyjnej Specjalności (GTS) w Unii Europejskiej	38

WSTĘP

Początek 2016 roku to dynamiczne spadki notowań na unijnym rynku mleczarskim, które były kontynuacją zniżek, jakie miały miejsce pod koniec ubiegłego roku. Postępujące spadki związane były m.in. z ograniczonym popytem światowym na artykuły mleczarskie i globalną nadprodukcją. Ceny przetworów mleczarskich zniżkowały praktycznie do maja, kiedy to na skutek gorszych warunków pogodowych do produkcji mleczarskiej w krajach Unii Europejskiej zaobserwowano pewne odbicie cen. Do końca czerwca ceny te zwyżkowały, lecz wydaje się, że w związku ze zwiększającą się podażą światową i nagromadzeniem zapasów przez głównych światowych importerów ceny przetworów mlecznych mogą znów powrócić na trend spadkowy.

Od początku kwietnia 2015 r. produkcja mleka w Unii Europejskiej przestała być limitowana przez kwoty mleczne co pozwala na większe wykorzystywanie mocy produkcyjnych i przetwarzanie większych ilości surowca. Taki stan rzeczy prowadzi do oczekiwań wyższej produkcji w skali całej Wspólnoty i spadków cen. Zniżki cen przetworów mlecznych w UE obserwowane do maja 2016 roku, a napędzane były dodatkowo przez sprzyjającą wówczas produkcji mleka pogodę i przypadające na maj maksimum produkcyjne w UE. Umocnieniu notowań nie pomaga wciąż słaby popyt na artykuły mleczarskie z krajów azjatyckich (głównie z Chin) i rosyjskie embargo.

Właśnie znaczące osłabienie popytu na unijne artykuły mleczarskie (zwłaszcza z Chin) i rosyjskie embargo w 2014 roku doprowadziło do zniżkowego trendu cen. Ceny przetworów mlecznych w UE w styczniu 2016 r. spadły do poziomu od ok. 4% (w przypadku PMP) do 12% (OMP) niższego niż przed rokiem, masło było wówczas przeciętnie o ok. 2% droższe niż przed rokiem. Spadki trwały do maja, gdy ceny przetworów mlecznych w UE były średnio od 12% (ser ementaler) do 24% (PMP) niższe niż rok wcześniej. Pierwsze zwyżki nastąpiły na przełomie maja i czerwca, co związane było z niesprzyjającymi warunkami pogodowymi do produkcji mleka w głównych krajach produkcyjnych UE. Zwyżki notowano także w lipcu.

Ceny skupu mleka w pierwszej połowie roku spadały i cały czas utrzymywały się na znacznie niższym poziomie niż przed rokiem (średnio w UE o 7% - 14%).

Dostawy mleka w pierwszym kwartale 2016 roku były o 7,2% wyższe niż rok wcześniej, co nie jest zaskoczeniem z punktu widzenia zniesienia systemu kwotowania produkcji mleka. Wzrosły dostawy w tak istotnych dla mleczarstwa krajach jak m.in. Niemcy, Francja, Polska, Holandia, gdzie wielkość dostaw zwiększyła się odpowiednio o 8,8%, 1,8%, 9,8% i 17,9% względem analogicznego okresu 2015 roku).

Czerwcowe notowania większości produktów mleczarskich wykazywały zwyżki. Poziom notowań był na pułapie ok. 1% (masło) – do 16% (ser cheddar) niższym niż w analogicznym okresie 2015 roku. W przypadku niektórych przetworów, jak np. OMP w pierwszej połowie bieżącego roku przekroczone zostały progi interwencyjne, co oznaczało uruchomienie mechanizmów pomocowych, jak publiczny skup i prywatne magazynowanie z dopłatami (program PSA).

Pomimo spadających cen, produkcja artykułów mleczarskich była w pierwszych 3 miesiącach br. na ogół wyższa niż przed rokiem. Dynamicznie rósł także eksport masła i serów po 3 miesiącach roku o 25% zwiększył się wywóz masła (dla porównania przed rokiem notowano ok. 8% zwyżkę), a o 14% wzrósł wywóz serów. Jednocześnie odnotowano 1% zniżki wywozu OMP i PMP.

W Raporcie przedstawiamy aktualną sytuację w dziedzinie instrumentów polityki mleczarskiej i stan rynku mleka, a także informacje na temat dalszych prób restrukturyzacji sektorów mleczarskich, podejmowanych przez poszczególne państwa członkowskie na poziomie krajowym.

Mniejszy budżet rolny UE na 2016 r., ale więcej wydatków na rynku mleka

Pomoc dla rolnictwa w unijnym projekcie budżetu na rolnictwo na 2016 rok zmniejszono w porównaniu z 2015 r. o około 570 mln EUR (-1,3%) do 42,74 mld EUR. Na interwencję na rynkach rolnych przeznaczono w 2016 roku kwotę 2,203 mld EUR, o 8,23% (-197,71 mln EUR) mniejszą niż rok wcześniej. Mniej środków niż przed rokiem przewidziano także na pomoc bezpośrednią (40,54 mld EUR to spadek o 0,91%).

Tym samym unijne wydatki na rynki rolne i dopłaty bezpośrednie w 2016 roku mają wynieść łącznie niespełna 42,74 mld EUR – o 570 mln EUR mniej niż przewidziano w budżecie na bieżący 2015 rok.

Szczegóły wydatków budżetowych na sektor mleka w 2015 r. i w 2016 r.

Bez doliczania wsparcia do eksportu artykułów mlecznych zawartych w produktach spoza załącznika I, wydatki przewidziane na 2016 rok cechuje ponad 8,2% spadek wobec wartości zapisanych nominalnie dla 2015 r. Te ostatnie ustalono z kolei na poziomie o 3,12% niższym od wydatków poniesionych w 2014 roku.

Pomimo spadków, ze względu na wysoki poziom światowych cen produktów mleczarskich na refundacje eksportowe w 2014 przeznaczono zaledwie 17 tys. EUR, na 2015 i 2016 rok natomiast jeszcze nie określono tej kwoty. Środki na zarządzanie podażą masła i tłuszczu mlecznego w 2014 roku utrzymano na bardzo skromnym poziomie (4,14 mln EUR). Na 2016 rok nieco mniej niż w 2015 r. (75 mln EUR) przeznaczono na pomoc do spożycia mleka w szkołach. W 2015 na ten cel przeznaczono 77 mln EUR.

Budżet mleczarski na 2015 rok jest ponad 8,2% niższy niż kwota przewidziana na wsparcie mleczarstwa rok wcześniej. Uwagę zwraca jednak duży wzrost kosztów interwencyjnego składowania mleka w proszku oraz masła i śmietany. Zauważyć można identyczną jak przed rokiem wartość innych środków (mleko i przetwory mleczne). Pozycja ta obejmuje środki przeznaczone na pokrycie wszelkich innych wydatków dotyczących sektora mleka na mocy rozporządzenia (WE) nr 1234/2007, jak również wszelkich innych zaległych sald wynikających ze stosowania rozporządzenia (WE) nr 1255/1999, nieobjętych środkami w ramach innych pozycji artykułu 05 02 12. Środki te przeznaczone są również na pokrycie wydatków poniesionych zgodnie z art. 44 i 186 rozporządzenia (WE) nr 1234/2007.

Plan wydatków na WPR w sektorze mleka w 2016 r. na tle lat poprzednich, mln EUR

Mleko i przetwory mleczne	Wynik 2014	Środki 2015	Budżet 2016
Refundacje eksportowe	0,17	<i>p.m.</i>	<i>p.m.</i>
Interwencyjne składowanie OMP	0,-	<i>p.m.</i>	3,0
Interwencyjne składowanie masła i śmietany	4,14	<i>p.m.</i>	11,0
Prywatne przechowywanie serów	-	<i>p.m.</i>	<i>p.m.</i>
Mleko podawane w szkołach	67,63	77,0	75,0
Inne środki (mleko i przetwory mleczne)	0,003	0,1	0,1
Artykuły mleczarskie razem	89,1	77,1	71,8
<i>Udział mleka w wydatkach na interwencję</i>	<i>4,04%</i>	<i>3,21%</i>	<i>2,90%</i>

p.m. – pro memoria – wydatki na razie nieokreślone (do późniejszego rozpatrzenia)

GŁÓWNE PRODUKTY MLECZNE W RAMACH WSPÓLNEJ ORGANIZACJI RYNKU UE

Produkty objęte **Wspólną Taryfą Celną** to mleko świeże, skoncentrowane i w proszku, śmietana, masło, sery i twarogi oraz pewne substancje produkowane na bazie laktozy i określone typy produktów paszowych zawierających mleko. Dodatkowo istnieje wiele artykułów przetworzonych zawierających mleko, do których odnoszą się międzynarodowe ustalenia handlowe.

Akt o jednolitej wspólnej organizacji rynku upraszcza funkcjonowanie WPR

Aktem bazowym dla sektora mleczarskiego jest od 16 listopada 2007 r. rozporządzenie Rady (WE) nr 1234/2007 ustanawiające wspólną organizację rynków rolnych i przepisy szczegółowe dotyczące

niektórych produktów rolnych, zwane w skrócie „rozporządzeniem o jednolitej wspólnej organizacji rynku”. Zastąpiło poprzednie akty bazowe w sektorze – rozporządzenia nr 1255/1999 i 1782/2003.

Kwoty mleczne

W Unii Europejskiej produkcja mleka od 1984 r. do 31 marca 2015 r. podlegała limitowaniu w narodowych kwotach mlecznych, których celem było ustabilizowanie podaży na poziomie akceptowalnych nadwyżek i zapewnienie producentom atrakcyjnych cen. Kwoty przestały obowiązywać po 30 latach, z końcem sezonu 2014/15. W zakończonym sezonie 2014/15 Komisja Europejska pozostawiła kontyngenty na poziomie sprzed roku.

Krajowa kwota mleczna dzielona była pomiędzy indywidualnych rolników. Otrzymywali oni kwotę hurtową (dostawy do mleczarni) i kwotę sprzedaży bezpośredniej (produkty mleczne sprzedawane przez gospodarstwa). Przekroczenie narodowych limitów Unia karała opłatami wyrównawczymi uiszczanymi przez tych rolników, którzy dostarczyli więcej mleka niż przysługujące im indywidualne kontyngenty, ale tylko wtedy, gdy kwota narodowa zostanie przekroczona w skali całego kraju.

Po zniesieniu 1 lipca 2004 r. ceny docelowej mleka obowiązywały obliczone na jej bazie stawki karnych opłat wyrównawczych za nadprodukcję mleka. Od sez. 2007/08 było to 27,83 EUR/100 kg, jednak w razie przekroczenia kwoty narodowej o 6% rolnicy musieli zapłacić 150% tej wartości.

Całkowita kwota mleczna Unii Europejskiej w ostatnim sezonie to 154,64 mln ton w podziale na dostawy i sprzedaż bezpośrednią. Łączny limit, jakim dysponowała Polska, wynosił 10,056 mln ton.

W Załączniku I przedstawiamy ostateczny podział kwot narodowych na dostawy i sprzedaż bezpośrednią w ostatnim zakończonym sezonie 2014/15. Ogólne dane, także dla poprzednich sezonów, podaje załącznik II niniejszego raportu.

ODTŁUSZCZONE MLEKO W PROSZKU (OMP)

OMP, kod CN 0402 10, należało przez lata do najbardziej wspieranych produktów mleczarskich w ramach WPR. Jednak od czasu reformy w 2003 r. pomoc jest systematycznie redukowana.

Refundacje przetargowe i stałe do eksportu chudego mleka w proszku

Refundacje eksportowe do OMP wypłaca się handlowcom po wysłaniu towaru poza Unię. Ma to wyrównać różnicę między (wyższą zwykle) ceną w UE a ceną światową, i – za dopłatą – unika się w ten sposób droższego magazynowania. Aby zachęcić handlowców do aktywniejszego kształtowania poziomu refundacji i pozwolić na oszczędności w budżecie UE, od marca 2004 r. istnieje procedura przetargowa na rynkach OMP i masła. Jej ogólne warunki zawarto w rozporządzeniu nr 619/2008 z 27 czerwca 2008 r. W 2009 roku, wskutek złej sytuacji na rynkach rolnych, unijni handlowcy aktywnie korzystali z różnych form wsparcia wywozu, ale od połowy października 2010 roku refundacji nie przyznawano wskutek poprawy koniunktury.

Interwencyjne zakupy odtłuszczonego mleka w proszku

Jeżeli cena OMP w UE spadnie poniżej poziomu interwencyjnego (169,80 euro/100 kg), Komisja rozpoczyna interwencyjne zakupy. Po wypełnieniu limitu 109 tys. ton po cenie interwencyjnej, OMP kupuje się na przetargach, uwzględniając najkorzystniejsze (najniższe) oferty. Taka sytuacja miała miejsce właśnie w 2009 r. Szczegóły podajemy poniżej. W 2015 roku nie było jak dotąd interwencyjnych zakupów, gdyż notowania OMP choć bardzo niskie, wciąż przekraczają próg.

Pomoc dla produkcji OMP i płynnego chudego mleka służącego jako dodatek do pasz oraz do przetwórstwa na kazeinę

W UE do końca 2013 roku formalnie funkcjonował program wspierania produkcji płynnego chudego mleka oraz chudego mleka w proszku jakości paszowej, przeznaczonych na pasze dla zwierząt. Regulowało go rozporządzenie (WE) nr 15/2009, dawniej rozporządzenie nr 2799/1999. Pomoc w zakresie tych mechanizmów ulegała bardzo znaczącym redukcjom i została wręcz zawieszona, utrzymywana była jedynie w razie ewentualnych zakłóceń rynkowych. Mechanizm ten został formalnie zniesiony po 2013 roku.

MASŁO

Masło to w Unii produkt mleczarski otrzymujący zwykle największe wsparcie. Mimo to istnieją przeważnie nadwyżki, których nie można, ze względu na malejący popyt, zagospodarować po cenach rynkowych we Wspólnocie. Konieczne są zatem pewne mechanizmy pomocowe.

Refundacje do eksportu masła – przetargowe i stałe

Zasada działania refundacji stałych i przetargowych do eksportu masła i tłuszczu maślanego jest podobna jak dla OMP. Szczegółowe warunki refundacji przetargowych do masła zostały określone w rozporządzeniu nr 619/2008.

Interwencyjne zakupy

Jeżeli w okresie interwencji, czyli od 1 marca do 31 sierpnia, ceny na rynkach wewnętrznych w państwach UE spadną poniżej 92% ceny interwencyjnej (246,39 euro/100 kg) i pozostaną na tym poziomie przez dwa kolejne tygodnie, na obszarze niskich cen (czyli w danym państwie członkowskim) otwiera się skup masła przez agencje interwencyjne po 90% ceny interwencyjnej, czyli w praktyce po 221,7 euro/100 kg. Masło jest skupowane po tej stałej cenie w obrębie limitu 30 tys. ton, a następnie obowiązuje system przetargowy. Do końca 2003 r. skupowano masło bez ograniczeń ilościowych i czasowych, wprowadziła je dopiero reforma WPR. Uzgodniono, że w ciągu 4 lat ceny interwencyjne masła spadną o 25% (z poziomu z 30 czerwca 2004 r. - 328,20 euro/100 kg). Okres obowiązywania tego mechanizmu przedłużono.

Prywatne magazynowanie masła z dopłatami z budżetu UE

Do mechanizmów mniej obciążających budżet unijny, korzystnych dla przedsiębiorców na rynku masła UE, należy prywatne przechowywanie masła z dopłatami. Agencje interwencyjne państw UE zawierają umowy na magazynowanie z podmiotami prywatnymi i zlecają im masło do przechowywania. Towar może być wprowadzony do chłodni w okresie od 1 marca (ze względu na trudną sytuację rynkową, wyjątkiem był 2009 rok, kiedy rozpoczęło się to już od 1 stycznia) do 15 sierpnia, a pomoc przyznana wtedy, gdy masło pozostaje w magazynie przez 90-210 dni i nie zostanie wycofane przed 16 sierpnia.

Sprzedaż masła z dopłatami do przetwórstwa (obecnie nie ma tu wsparcia)

Większość kwestii wobec rozdysponowania masła z dopłatami na rynku wewnętrznym UE opisuje rozporządzenie Komisji (WE) nr 1898/2005. Jednak już od maja 2007 roku pomoc do tego instrumentu ustalono na poziomie zerowym.

Jeden z rozdziałów omawianego rozporządzenia dotyczy z jednej strony masła z zapasów interwencyjnych, sprzedawanego po obniżonych cenach, a z drugiej maksymalnego poziomu dopłat do śmietany, masła i masła skoncentrowanego, do wykorzystania w ciastach, lodach i innych środkach spożywczych. Sprzedaż masła, masła skoncentrowanego (i śmietany) po obniżonych cenach do przetwórstwa dla przemysłu piekarniczego i lodziarskiego, celem włączenia masła w skład wytwarzanych produktów końcowych, ma zachęcać zainteresowane podmioty do stosowania przy produkcji wyrobów masła zamiast tłuszczów roślinnych.

Istnieją też przepisy w sprawie przyznawania w formie przetargu pomocy na koncentrat masła przeznaczony do bezpośredniego spożycia we Wspólnocie (dawne rozporządzenie Komisji nr 429/90 z 20 lutego 1990 r.). Przedsiębiorcy otrzymują dopłaty do masła (bądź kupują towar po obniżonych cenach), a następnie po przetworzeniu go na koncentrat zbywają je do zakładów zbiorowego żywienia - hoteli, restauracji, szkół, szpitali itp. Stosowanie procedury przetargowej dla tego mechanizmu zostało zawieszono od 12 września 2007 r.

Inny mechanizm to pomoc do zakupu masła po obniżonych cenach przez instytucje nienastawione na zysk: organizacje nieochodowe, charytatywne, więzienia. Dopłaty otrzymują dostawcy.

SERY

Sery należą do mniej subsydiowanych produktów mlecznych. Pomoc to refundacje (stawki zróżnicowane dla typów i kierunków eksportu), gdyż prywatne przechowywanie uległo w 2009 r.

likwidacji. Wiele serów cieszy się statusem produktów chronionego pochodzenia. Zła sytuacja na rynku serów i słaby eksport sprawiły, że latem 2009 r. przedstawiciele państw członkowskich zażądali od Komisji Europejskiej zintensyfikowania pomocy do wywozu tych produktów poza UE. Ich życzeniu stało się zadość, co opisywaliśmy w jednym z poprzednich raportów.

Ochrona serów jako produktów szczególnych w Unii Europejskiej

Sery są szczególnymi, często ekskluzywnymi produktami, a ich wytwórcy dbają o ten wizerunek. Unia przyznaje producentom niektórych serów specjalne prawa z tytułu ochrony. Podstawą prawną są rozporządzenia (WE) nr 509 oraz 510/2006. Łącznie w UE status Chronionej Nazwy Pochodzenia (ChNP) lub Chronionego Oznaczenia Geograficznego (ChOG) posiada 235 serów (stan na 20 lipca 2016 r.), najwięcej we Francji i Włoszech. Ich wykaz przedstawia załącznik III Raportu.

WSPÓLNA POLITYKA ROLNA WOBEC INNYCH PRODUKTÓW MLECZARSKICH

Mleko skondensowane - udziela się refundacji eksportowych do mleka skondensowanego (od końca listopada na poziomie zerowym, podobnie jak inne produkty mleczarskie).

Kazeina – wsparcie do produkcji kazeiny polega na dopłacaniu do płynnego chudego mleka wykorzystanego do produkcji kazeiny i kazeinianów. Pomoc może być przyznana producentom, jeśli ich wyroby zostały wytworzone z płynnego odtłuszczonego mleka lub surowej kazeiny. Mechanizm ten opisuje szczegółowo rozporządzenie nr 2921/90 (z późniejszymi zmianami, np. w rozporządzeniu nr 15/2009). Od 2006 r. poziom dopłat w ramach tego mechanizmu wynosi zero.

Pomoc dla produktów mlecznych w artykułach nieobjętych załącznikiem I do Traktatu

W ślad za refundacjami do wyżej wymienionych produktów podstawowych, udziela się też zwrotów do niektórych produktów mlecznych eksportowanych w formie artykułów nieobjętych załącznikiem I do Traktatu. Stawki są regulowane wraz z refundacjami do produktów mleczarskich.

Dopłaty do spożycia mleka w szkołach

Podstawowym aktem prawnym regulującym ten mechanizm jest rozporządzenie Komisji (WE) nr 1234/2007 z 22 października 2007 r., z przepisami wykonawczymi w rozporządzeniu nr 657/2008 z dnia 10 lipca 2008 r. Zastąpiło ono poprzednie rozporządzenie bazowe nr 2707/2000 z 11 grudnia 2000 r. Subsydiowanie spożycia mleka i przetworów mlecznych w placówkach oświatowych – od przedszkoli do szkół ponadpodstawowych włącznie (państwa członkowskie dotąd same określały zakres wsparcia dla poszczególnych typów szkół), w okresie od września do czerwca (lub lipca, w krajach, gdzie edukacja trwa też w tym czasie), ma na celu promocję zdrowego odżywiania dzieci i młodzieży dzięki możliwości codziennej konsumpcji 0,25 l mleka bądź jego ekwiwalentu w kupionych po obniżonej cenie przetworach mlecznych. Państwa członkowskie otrzymują na wsparcie programu środki unijne, a zakłady mleczarskie mogą zyskać nowy kanał dystrybucji nadwyżek.

BIEŻĄCY STAN REALIZACJI INSTRUMENTÓW WPR W SEKTORZE MLEKA

Po trzech miesiącach 2016 roku więcej mleka w unijnych mleczarniach

Po pierwszych 3 miesiącach roku 2016 dostawy mleka w Unii Europejskiej były o 7,2% większe niż rok wcześniej. Zaważył na tym zarówno 7,2% wzrost ilości mleka dostarczonego do zakładów krajach dawnej piętnastki, a także fakt, iż ilość mleka dostarczonego w nowych państwach członkowskich (NPCz), również zwiększyła się o 7,2%. Dostawy w Niemczech były o 6,9% wyższe od zeszłorocznych, we Francji zaś – zaledwie o 1,8%, a w Holandii odnotowano niemal 18% wzrost. O 2,4% zwiększył się wolumen surowca skupionego w Wielkiej Brytanii, w Polsce odnotowano 9,8% wzrost.

Skupy interwencyjne masła i OMP uruchomione

Zgodnie z rozporządzeniem delegowanym Komisji (UE) nr 1336/2014 z dnia 16 grudnia 2014 r. ustanawiającym tymczasowe nadzwyczajne środki w sektorze mleka i przetworów mlecznych już od dnia 1 stycznia 2015 r. został uruchomiony skup interwencyjny masła i odtłuszczonego mleka w proszku. Poziom cen interwencyjnych wynosi dla odtłuszczonego mleka w proszku 169,80

EUR/100kg. Na koniec 2015 roku w ramach publicznej interwencji składowano 40,28 tys. ton OMP (w Belgii, Irlandii, na Litwie w Polsce, Francji, Wielkiej Brytanii, Niemczech, Finlandii i Łotwie), a od 1 stycznia 2016 r. do 7 czerwca 2016 roku w ramach publicznej interwencji składowano 281,4 tys. ton OMP (w Belgii, Czechach, Irlandii, Estonii, Hiszpanii, na Litwie w Polsce, Francji, Słowacji, Portugalii, Wielkiej Brytanii, Niemczech, Finlandii i Łotwie). Natomiast w ramach programu prywatnego magazynowania (PSA), w 2015 roku do składów dostarczono 52,06 tys. ton OMP, a od 1 stycznia do 12 czerwca 2016 roku 27,23 tys. ton. Program ten największą popularnością cieszy się w Niemczech, Belgii i Holandii.

Pomimo niskich cen OMP, jakie obserwowane są w UE w bieżącym roku, przetwórcy zwiększają produkcję. Z najnowszych danych KE wynika, że w ciągu pierwszych trzech miesięcy 2016 roku we Wspólnocie wyprodukowano o 18,8% więcej tego proszku niż w analogicznym przedziale czasowym 2015 r. (w Polsce odnotowano 8,8% wzrost). Zmniejszy się natomiast w tym okresie eksport poza UE. W ciągu pierwszych trzech miesięcy 2016 roku poza granice Wspólnoty wyeksportowano o 1% OMP mniej niż w analogicznym okresie 2014 roku (178,7 tys. ton). Z Polski poza UE w okresie tym wywieziono 14 tys. ton OMP wobec 13,3 tys. ton sprzed roku.

Na dzień 3 lipca 2016 r. w ramach publicznej interwencji nie składowano żadnych ilości masła. Natomiast w ramach programu prywatnego magazynowania (PSA), w bieżącym roku do składów dostarczono już 107,08 tys. ton masła. Popularność tego programu rosła ze względu na to, że ceny rynkowe w wielu krajach UE w I kwartale 2016 r. spadły poniżej ceny interwencyjnej. Instrument ten największym zainteresowaniem cieszy się w Holandii (46,89 tys. ton), Niemczech (20,74 tys. ton) i Francji (20,09 tys. ton). W Polsce do składów w ramach programu dostarczono dotychczas 4,01 tys. ton masła. W całym 2015 roku w ramach programu prywatnego magazynowania do składów dostarczono łącznie 141,37 tys. ton masła (w Polsce 0,55 tys. ton), czyli ponad sześćkrotnie więcej niż w 2014 r.

Według najnowszych danych KE, pomimo obserwowanych od drugiego kwartału 2015 roku spadających cen masła, produkcja mlecznego tłuszczu w UE w ciągu pierwszych trzech miesięcy bieżącego roku była na poziomie o 12,3% wyższym od tego z analogicznego okresu 2015 roku. W Polsce w okresie tym odnotowano 18% wzrost do 73 tys. ton. Jeszcze dynamiczniej rozwija się eksport masła poza UE. Tu po trzech miesiącach 2016 roku notowany jest aż 33% wzrost.

Wielka Brytania wychodzi z Unii Europejskiej

W referendum, które odbyło się w Wielkiej Brytanii w dniu 23 czerwca 2016 roku 51,9% Brytyjczyków zagłosowało za wyjściem z Unii Europejskiej, przeciwnych takiemu rozwiązaniu było 48,1% głosujących. W referendum wzięło udział niemal 72% populacji, co było największą frekwencją od wyborów w 1992 roku. Za wyjściem z UE była większość Anglików (53,4% do 46,6%) i Walijszczyków (52,5% do 47,5%), podczas gdy większa część Szkotów (62%) i mieszkańców Irlandii Północnej (55,8%) wolałaby pozostać w Unii.

Wyjście Wielkiej Brytanii z Unii Europejskiej może mieć znaczący wpływ dla wielu obszarów gospodarki UE. Zdaniem polskiego Ministra Rolnictwa, Krzysztofa Jurgiewicza wyjście Wielkiej Brytanii z Unii Europejskiej może być impulsem do przeprowadzenia korekt we Wspólnej Polityce Rolnej, które uzdrowią sytuację na rynkach: mleka, wieprzowiny i owoców. Podobne sugestie pojawiają się w wypowiedziach polityków i przedstawicieli producentów rolnych w wielu krajach unijnych. Oczekuje się tam konkretnych rozwiązań, które wpłyną na poprawę sytuacji na rynkach. Na zmiany liczą przede wszystkim rolnicy poszkodowani w wyniku przedłużającej się nadprodukcji i spadku opłacalności. K. Jurgiel zwraca uwagę na to, że najważniejszym jest, jak będzie funkcjonować unijna Rada Ministrów ds. Rolnictwa. Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi ma nadzieję, że zapowiedź Brexitu nie zakłóci jej prac.

Wciąż nie wiadomo jeszcze, jak długo potrwa wychodzenie Wielkiej Brytanii z UE i kiedy ostatecznie nastąpi. W samym kraju pojawia się wiele protestów i postulatów o przeprowadzenie kolejnego referendum. Pod petycją wzywającą do kolejnego referendum jest już ponad milion podpisów.

Zgodnie z brytyjskimi procedurami, do petycji ustosunkować musi się rząd oraz parlament. Swoją podpisaną petycją może złożyć każdy pełnoletni obywatel Wielkiej Brytanii.

Wyjście Wielkiej Brytanii z Unii Europejskiej może mieć pewien wpływ na branżę mleczarską we Wspólnocie. Kraj ten jest obecnie trzecim producentem mleka w Unii (po Niemczech i Francji). Według szacunków KE w 2015 roku brytyjscy mleczarze dostarczyli do skupu 15,2 mld kg mleka,

Eksport przetworów mlecznych z Polski do Wielkiej Brytanii w 2014 i 2015 r.

Kod PCN	Produkt/ grupa produktów	2014		2015		2014=100	Saldo 2014	tys. ton		Udział w eksporcie mleczarskim 2015 r. (% mln EUR)
		udział %	2015	udział %	2014			2015		
0406	Sery i twarogi	38,2	48,8%	38,6	44,7%	101	30,8	11,5	12,2	6,50
0402	Mleko w proszku	3,7	4,7%	5,2	6,0%	143	4,8	1,7	2,8	1,87
0401	Mleko i śmietana, płynne	8,8	11,2%	12,8	14,8%	146	12,7	10,5	18,3	4,97
0403	Jogurty, desery itp.	11,9	15,2%	15,7	18,2%	132	15,7	9,8	13,3	14,15
0404	Serwatka	2,0	2,6%	1,7	2,0%	87	1,6	1,4	1,2	1,01
0405	Masło	5,6	7,2%	5,1	5,9%	91	3,4	1,9	1,9	4,27
2105	Lody śmietankowe	8,1	10,4%	7,2	8,4%	89	5,8	5,2	3,6	8,34
	Ogółem	78,3	100%	86,3	100%	110	74,9	41,9	53,4	5,33

co stanowiło ok. 10% wyprodukowanego w tym okresie mleka w całej UE. Tak wysoki poziom produkcji mleczarskiej według analityków pozwala jednak na zaspokojenie jedynie 88% brytyjskiego rynku przetworów mlecznych.

Najnowsze dane Eurostat wskazują, że w całym 2015 roku Wielka Brytania zaimportowała 4182 tys. ton serów i twarogów, 97 tys. ton masła, 331 tys. ton napojów fermentowanych (jogurty itp.) oraz 190 tys. ton produktów z grupy płynne mleko i śmietana. Głównym dostawcą przetworów mlecznych na rynek brytyjski jest Irlandia, która w 2015 miała 67% udział w strukturze importowanych do Zjednoczonego Królestwa masła, 62% dla płynnego mleka i śmietany i 29% serów. Duże znaczenie dla importu serów do Wielkiej Brytanii mają również Niemcy (21% sprowadzonych w 2015 r. serów) i Francja (14%).

Z Polski do Wielkiej Brytanii w 2015 roku w ujęciu wartościowym trafiło 5,33% ogółu eksportowanych za granicę artykułów mleczarskich (za 86,3 mln EUR). Niespełna 45% tej kwoty stanowiły sery i twarogi (38,6 mln EUR). Duże znaczenia miały także jogurty itp. (15,7 mln EUR – wartość ta stanowiła niemal 14,2% wartości ogółu eksportowanych w tym okresie napojów fermentowanych z Polski) oraz płynne mleko i śmietana (12,8 mln EUR). Zapewne po wyjściu Wielkiej Brytanii z UE handel tymi artykułami zostałby oclony, co utrudniłoby dostęp do tego rynku, a także wpłynęłoby na konkurencyjność cenową.

Badając ewentualny wpływ wyjścia Wielkiej Brytanii z UE na rynek mleczarski Wspólnoty, analitycy z włoskiej firmy konsultingowej CLAL zwracają uwagę na oclony import artykułów mleczarskich z Oceanii do Unii. W przypadku opuszczenia przez Wielką Brytanię Wspólnoty, obowiązujące limity celne przestaną ją obowiązywać. Powiązania historyczne oraz niższe ceny artykułów mleczarskich z Oceanii mogą spowodować, że Brytyjczycy będą sprowadzać znacznie większe ilości artykułów mleczarskich z antypodów kosztem produktów z Irlandii, i innych krajów UE. Szczególnie dotyczyć to będzie produktów stałych i nie łatwo psujących się, jak np. masło i sery. W przypadku produktów płynnych należących do kategorii „łatwo psujących się”, które wymagają transportu w określonej temperaturze, import z tak odległego miejsca wciąż prawdopodobnie będzie nieopłacalny.

Z drugiej strony należy również pamiętać o tym, że pomimo ewentualnego wyjścia Wielkiej Brytanii z Unii Europejskiej wciąż mogą zostać zastosowane różnego rodzaju umowy handlowe, kontyngenty taryfowe, które określą stopień ograniczenia wymiany handlowej.

Przedłużenie programu psa zatwierdzone unijnym rozporządzeniem

W dniu 18 lutego 2016 r. w Dzienniku Urzędowym UE ukazało się Rozporządzenie Wykonawcze komisji (UE) 2016/224 z dnia 17 lutego 2016 r., zmieniające rozporządzenia wykonawcze (UE) nr 947/2014 i (UE) nr 948/2014 w odniesieniu do ostatniego dnia składania wniosków o dopłatę do prywatnego przechowywania (PSA) masła i odtłuszczonego mleka w proszku.

Z uwagi na szczególnie trudną sytuację na rynku, wynikającą zwłaszcza z wprowadzonego przez Rosję zakazu przywozu przetworów mlecznych pochodzących z Unii w dniu 4 września 2014 r., rozporządzeniami wykonawczymi Komisji (UE) nr 947/2014 i nr 948/2014 wprowadzono prywatne przechowywanie odpowiednio masła i odtłuszczonego mleka w proszku. Stosowanie wymienionych systemów prywatnego przechowywania przedłużono rozporządzeniami wykonawczymi Komisji (UE) nr 1337/2014, 2015/303 i 2015/1548. W rezultacie wnioski o dopłatę mogły być składane do dnia 29 lutego 2016 r.

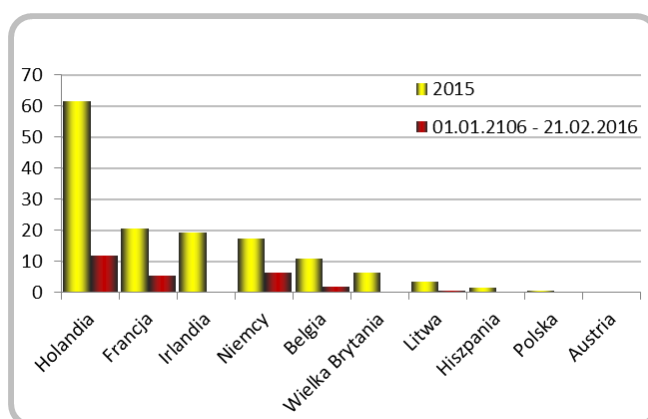
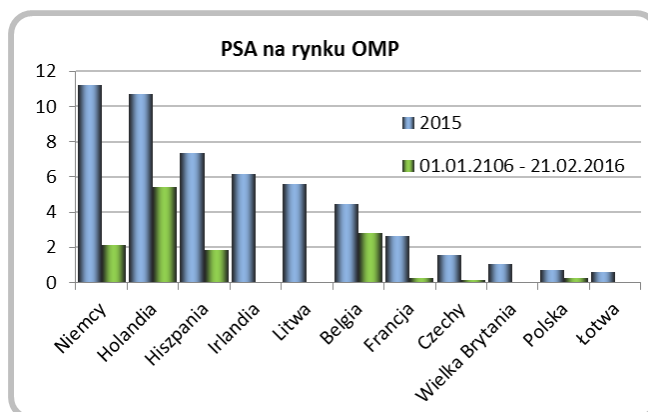
W dniu 25 czerwca 2015 r. Rosja przedłużyła zakaz przywozu produktów rolnych i spożywczych pochodzących z Unii o kolejny rok, do dnia 6 sierpnia 2016 r. Ponadto światowy popyt na mleko i przetwory mleczne w 2015 r. był niestabilny, podczas gdy w głównych regionach wywozu podaż mleka wzrosła. Przełożyło się to na spadki cen masła i OMP, zatem według KE należy zapewnić nieprzerwaną dostępność systemów prywatnego przechowywania masła i odtłuszczonego mleka w proszku oraz przedłużyć je do zakończenia okresu interwencyjnego z roku 2016, który przypada na dzień 30 września 2016 r.

W 2015 roku w ramach programu prywatnego przechowywania z dopłatami do magazynów w UE dostarczono ponad 52 tys. ton OMP (głównie w Niemczech – 11,22 tys. ton, Holandii – 10,74 tys. ton i Hiszpanii – 7,36 tys. ton) i 141,37 tys. ton masła (głównie w Holandii – 61,49 tys. ton, Francji – 20,48 tys. ton, Irlandii – 19,38 tys. ton i Niemczech – 17,34 tys. ton).

Podział niewykorzystanej ilości serów w ramach PSA

W dniu 18.02.2016 r. w Dzienniku Urzędowym UE ukazało się Rozporządzenie Wykonawcze komisji UE nr 2016/225 ustalające maksymalną ilość produktu przypadającą na państwo członkowskie i okres składania wniosków o nadzwyczajne dopłaty do prywatnego przechowywania (PSA) niewykorzystanych ilości niektórych serów, w ramach ilości określonych w rozporządzeniu delegowanym (UE) 2015/1852.

Rozporządzeniem delegowanym (UE) 2015/1852 z dnia 15 października 2015 r. wprowadzono tymczasowy nadzwyczajny system dopłat do prywatnego przechowywania niektórych serów oraz ustalono z góry stawkę dopłat: 15,57 EUR za tonę przechowywanych produktów w odniesieniu do stałych kosztów przechowywania oraz 0,40 EUR za tonę przechowywanych produktów i na dzień w odniesieniu do

Podział niewykorzystanej ilości serów w ramach programu PSA na mocy Rozporządzenia Wykonawczego Komisji UE nr 2016/225	
Państwo członkowskie	Maksymalna ilość (tony)
Irlandia	4 127
Francja	6 340
Włochy	27 025
Litwa	2 616
Holandia	16 526
Finlandia	694
Szwecja	2 126
Wielka Brytania	8 669
Razem	68 123

przechowywania objętego umową. Dzień 15 stycznia 2016 r. wyznaczono jako ostateczny termin składania wniosków o przyznanie pomocy. O zamiarze dalszego stosowania systemu dopłat do prywatnego przechowywania Komisję powiadomiły Irlandia, Francja, Włochy, Litwa, Niderlandy, Finlandia, Szwecja i Wielka Brytania. Po dniu 15 stycznia 2016 r. niewykorzystana pozostała ilość serów, które mogą zostać objęte programem PSA to 68,123 tys. ton. Zostanie ona udostępniona państwom członkowskim, które zgłosiły chęć dalszego korzystania z systemu dopłat do prywatnego przechowywania oraz ustalono jej podział na poszczególne państwa członkowskie, z uwzględnieniem ilości, o którą państwa członkowskie wnioskowały do dnia 15 stycznia 2016 r.

Wnioski o dopłaty można składać od dnia wejścia w życie w/w rozporządzenia, najpóźniej do dnia 30 września 2016 r. Rozporządzenie Wykonawcze komisji UE nr 2016/225 wchodzi w życie trzeciego dnia po jego opublikowaniu w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej.

Otwarcie procedury przetargowej zakupu OMP w UE

W dniu 26 maja 2016 r. w Dzienniku Urzędowym UE ukazało się Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 2016/826 z dnia 25 maja 2016 r., zamykające zakup interwencyjny odtłuszczonego mleka w proszku po ustalonej cenie w odniesieniu do okresu zakupu interwencyjnego upływającego dnia 30 września 2016 r. i otwierające procedurę przetargową zakupu.

Na podstawie rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2015/154 interwencja publiczna na rynku odtłuszczonego mleka w proszku jest otwarta do dnia 30 września 2016 r. Na podstawie powiadomień przedstawionych przez państwa członkowskie dnia 25 maja 2016 r., okazało się, że łączna ilość odtłuszczonego mleka w proszku oferowanego w ramach interwencji po ustalonej cenie od dnia 1 stycznia 2016 r. przekroczyła pułap w wysokości 218 tys. ton, ustalony w rozporządzeniu (UE) nr 1370/2013. W związku z tym należy zamknąć zakup interwencyjny odtłuszczonego mleka w proszku po ustalonej cenie w odniesieniu do okresu interwencji upływającego dnia 30 września 2016 r., ustalić współczynnik przydziału dla ilości oferowanych agencjom interwencyjnym państw członkowskich w dniu 24 maja 2016 r., a oferty otrzymane przez agencje interwencyjne państw członkowskich w dniu 25 maja 2016 r. i po tym terminie należy odrzucić. Zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 1272/2009 odtłuszczone mleko w proszku udostępnione do zakupu interwencyjnego należy umieszczać w opakowaniach o masie netto 25 kg. W związku z tym oferowane ilości odtłuszczonego mleka w proszku objęte współczynnikiem przydziału należy zaokrąglić w dół do najbliższej wielokrotności 25 kg.

Na mocy Rozporządzenia Komisji (UE) nr 2016/826 zamyka się zakup interwencyjny odtłuszczonego mleka w proszku po ustalonej cenie w odniesieniu do okresu interwencji upływającego z dniem 30 września 2016 r. Łączna ilość ofert OMP do zakupu interwencyjnego, które agencje interwencyjne państw członkowskich otrzymały od każdego oferenta w dniu 24 maja 2016 r., zostają przyjęte po pomnożeniu ich przez współczynnik przydziału wynoszący 10,4707 %, a następnie zaokrągleniu w dół do najbliższej wielokrotności 25 kg. Oferty po ustalonej cenie otrzymane przez agencje interwencyjne państw członkowskich w dniu 25 maja 2016 r. i po tym terminie aż do dnia 30 września 2016 r. zostają odrzucone. Interwencyjny zakup odtłuszczonego mleka w proszku w ramach procedury przetargowej, po przekroczeniu ilości określonej w rozporządzenia (UE) nr 1370/2013, jest otwarty do dnia 30 września 2016 r. Termin składania ofert przetargowych w pierwszym indywidualnym zaproszeniu do składania ofert upływa dnia 7 czerwca 2016 r. o godz. 12.00 (czasu obowiązującego w Brukseli). Ostateczny termin składania ofert przetargowych w następnych przetargach indywidualnych to pierwszy i trzeci wtorek miesiąca o godzinie 12.00 (czasu obowiązującego w Brukseli). W przypadku, gdy wtorek jest dniem ustawowo wolnym od pracy, termin przypada na godzinę 12.00 (czasu obowiązującego w Brukseli) poprzedzającego dnia roboczego. Oferty przetargowe składa się w zatwierdzonych przez państwa członkowskie agencjach interwencyjnych.

Zmiany limitów ilościowych zakupu OMP i masła po ustalonej cenie

W dniu 29.06.2016 r. w Dzienniku Urzędowym UE ukazało się Rozporządzenie Rady (UE) nr 2016/1042 z dnia 24 czerwca 2016 r. w sprawie zmiany rozporządzenia (UE) nr 1370/2013 określającego środki dotyczące ustalania niektórych dopłat i refundacji związanych ze wspólną

organizacją rynków produktów rolnych w odniesieniu do obowiązującego ograniczenia ilościowego na zakup odtłuszczonego mleka w proszku.

Zgodnie z w/w rozporządzeniem w roku 2016 limity ilościowe zakupu po ustalonych cenach wynoszą:

100 tys. ton dla masła

350 tys. ton dla odtłuszczonego mleka w proszku

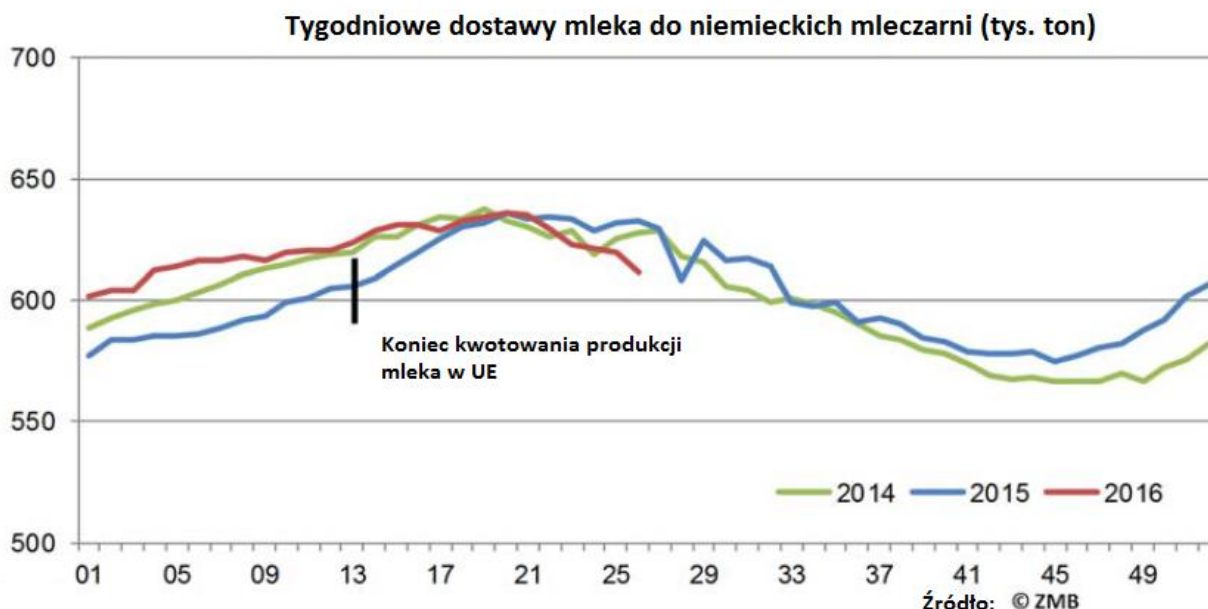
Ilości zakupione w ramach procedury przetargowej z dnia 29 czerwca 2016 r. nie będą odejmowane od limitu określonego w rozporządzeniu.

Zgodnie z Rozporządzeniem Wykonawczym Komisji (UE) 2016/1058 z dnia 29 czerwca 2016 r. zamykającym procedurę przetargową zakupu odtłuszczonego mleka w proszku w ramach interwencji publicznej, otwartą rozporządzeniem wykonawczym (UE) 2016/826, zakup w drodze procedury przetargowej został zamknięty.

W związku z powyższym wznowiony zostaje zakup OMP po stałej cenie.

Większe dostawy mleka i produkcja artykułów mleczarskich w Niemczech

Zniesienie kwot sprzyja zwiększaniu produkcji mleka w krajach UE. Najnowsze pełne dane AMI

ZMB wskazują na to, że w maju dostawy mleka w Niemczech osiągając poziom 2,83 mln ton były o 0,6% wyższe niż przed rokiem. W ciągu całych pierwszych pięciu miesięcy w tym kraju wytworzono łącznie 13,6 mln ton mleka, czyli o 2,7% więcej niż w analogicznym okresie 2015 roku. Wyższe dostawy przekładają się na wzrost produkcji przetworów mlecznych. W ciągu pierwszych pięciu miesięcy o 24,7% wzrosła produkcja odtłuszczonego mleka w proszku (OMP) do 207,4 tys. ton. Produkcja pełnotłustego mleka w proszku (PMP) zwiększyła się w tym okresie o 19,5% do 58,5 tys. ton. Mniej dynamicznie wzrosła wielkość wytworzonego w tym czasie masła (+6,7% do 239,9 tys. ton) i serów (+1,2% do 981,2 tys. ton). Jedynie w przypadku serwatki w proszku i mleka skondensowanego po pierwszych pięciu miesiącach notowano spadki produkcji (kolejno o 10,8% do 150,4 tys. ton i -20,1% do 143,7 tys. ton).

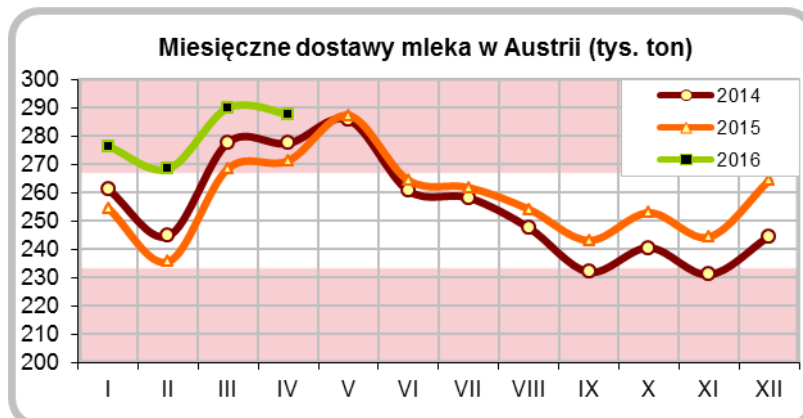
Wzrostowa tendencja dostaw mleka w Niemczech w czerwcu uległa jednak odwróceniu, co jest zjawiskiem sezonowym. Według najnowszych danych AMI ZMB w 26 tygodniu (przełom czerwca i lipca) dostawy mleka do niemieckich mleczarni były o 1,3% niższe niż tydzień wcześniej. Było to nasilenie tendencji spadkowej, tydzień wcześniej odnotowano 0,3% zniżkę w skali tygodniowej.

Zniżki te są natomiast znacznie mniej dynamiczne niż przed rokiem. W 26 tygodniu 2015 roku nastąpiła ponad 3% zniżka dostaw mleka do niemieckich mleczarni. Inni główni producenci mleka

również notowali zniżki produkcji mleka w skali roku w tym okresie: Francja zmniejszyła dostawy o 1,6%, a Wielka Brytania aż o 9,2%.

Austria także podnosi poziom produkcji mleka w skali roku

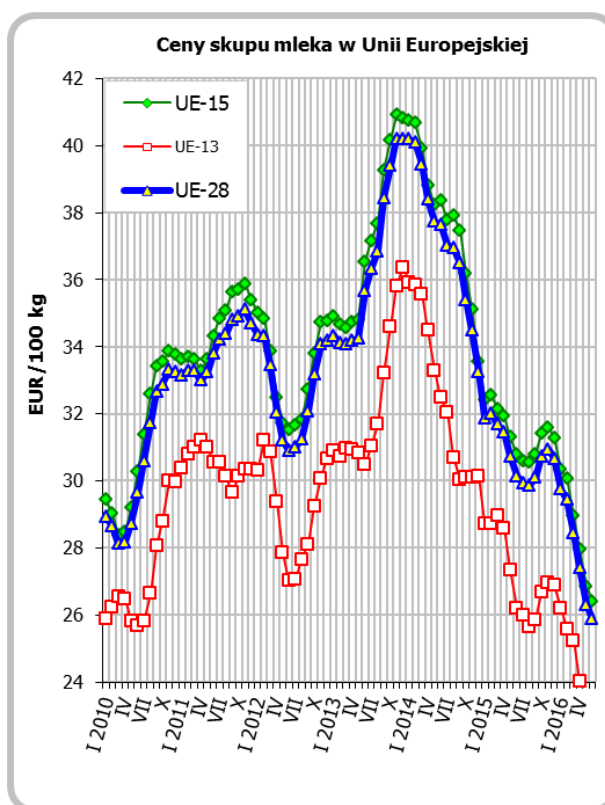
Według najnowszych pełnych danych AgraMarkt Austria (AMA), po zaobserwowanej w marcu 2016 roku 8% wyższej produkcji mleka w Austrii do poziomu 289,97 tys. ton, w czwartym miesiącu bieżącego roku odnotowano spodziewaną, sezonową stabilizację. W dalszym ciągu produkcja tego surowca była jednak na wyższym poziomie niż przed rokiem (o 6%). Praktycznie już od maja 2015 roku, dostawy mleka do austriackich mleczarni w

każdym z miesięcy były większe w skali roku. W kwietniu 2016 r. dostawy mleka do austriackich mleczarni osiągnęły poziom 289,97 tys. ton, czyli o niespełna 1% niższy niż przed miesiącem. Zmiana ta miała zatem podobną dynamikę jak w ubiegłych latach, gdy wyniosła -1,5% - 1%. W ciągu pierwszych czterech miesięcy 2016 roku do austriackich mleczarni trafiło łącznie ponad 1,12 mln tys. ton tego surowca, co jest prawie 9% wyższą wobec analogicznego okresu roku 2015, kiedy to dostawy osiągnęły poziom nieprzekraczający 1,03 mln ton. W kwietniu najwięcej mleka wyprodukowano w górnej Austrii: 87,75 tys. ton, czyli o 1,14% mniej niż przed miesiącem. Na drugim miejscu pod tym względem tradycyjnie znalazł się region dolnej Austrii: 54,59 tys. ton (+1,27% w skali miesięcznej). Łącznie w obu tych krajach związkowych w kwietniu wyprodukowano 49,5% ogółu wytworzonego w tym okresie w Austrii mleka.

Ceny skupu mleka w UE spadają w 2016 roku

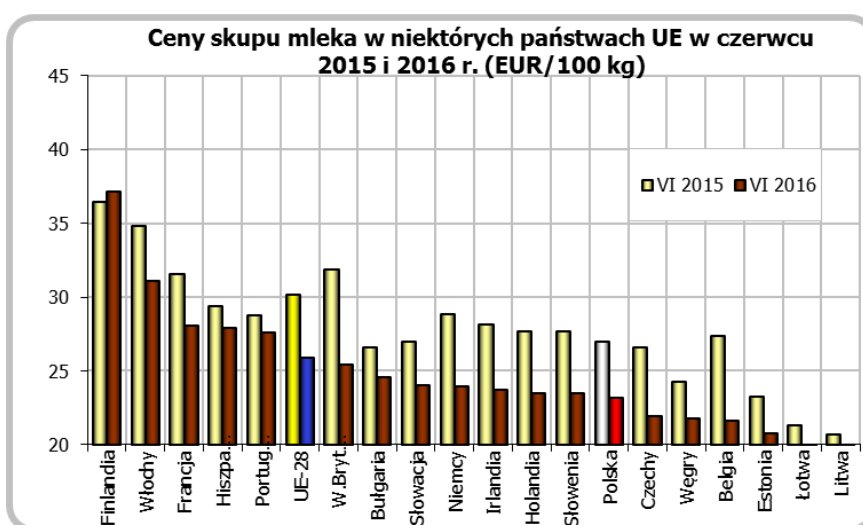
Początek 2014 r. przyniósł spadki cen skupu mleka w Unii Europejskiej, które z czasem przybrały na sile. Krótkotrwałe odwrócenie dynamiki tego zjawiska obserwowane było w drugiej połowie 2015 roku. W 2016 roku ceny powróciły na trend spadkowy. Dane Komisji Europejskiej wskazują że średnie ceny skupu (wszystkie dane w EUR za 100 kg) w pierwszym kwartale 2015 roku spadały, co było m.in. następstwem ograniczenia popytu światowego na przetwory mleczne przy globalnej nadprodukcji. Spadki te utrzymały się także w drugim kwartale bieżącego roku, a w czerwcu średnia ważona cena skupu mleka w UE była niższa o 14,2% niż w analogicznym okresie 2015 roku. W skali miesięcznej jest to ok. 1,6% zniżka. W szóstym miesiącu bieżącego roku za mleko we Wspólnocie rolnicy otrzymywali przeciętnie 25,87 EUR/100 kg, w dawnej Piętnastce stawki były nieco większe: średnio 26,4 EUR. Niższe ceny skupu odnotowano w trzynastce nowych państw członkowskich (średnio 22,67 EUR). Spośród istotnych producentów, ceny skupu 100 kg mleka w Niemczech – 23,96 EUR - były niższe niż rok wcześniej o ponad 16,9%, zniżkę rzędu 19,4% odnotowano w Holandii (do 24,59 EUR/100 kg). We Francji natomiast ceny skupu mleka były w czerwcu 2016 r. o 11,1% niższe niż w tym samym okresie ubiegłego roku (28,03 EUR/100 kg).

Największą zniżkę ceny skupu mleka w skali roku zaobserwowano w Belgii, gdzie tempo spadku wynosiło aż 21,02%. Dynamiczne spadki odnotowano także w innych mniej i bardziej istotnych krajach UE pod względem produkcji mleka np. w Wielkiej Brytanii (tempo spadku 20,38%). Wyższe niż przed rokiem były natomiast ceny skupu w Finlandii (+2%).

Tak jak w poprzednich latach w czerwcu 2016 r., odnotowano duże rozbieżności stawek płaconych rolnikom za ich mleko w poszczególnych krajach. Na Litwie, gdzie w szóstym miesiącu 2016 roku mleko skupowano stosunkowo najtaniej (po 17,15 EUR/100 kg) stawka była niższa aż o 37,56 EUR niż na Cyprze, gdzie tradycyjnie producentom mleka płacono najwięcej za ich surowiec. Znaczenie tego kraju wciąż jest jednak znikome dla mleczarskiego rynku UE. Jednakże nieliczni tamtejsi rolnicy zajmujący się produkcją mleka mogli uzyskać za 100 kg surowca ponad 54,7 EUR. Poza tym stosunkowo najdrożej skupowano mleko na Malcie (także kraj o niewielkiej roli na rynku mleka UE) – 42,24 EUR/100 kg oraz w Grecji (37,45 EUR/100 kg).

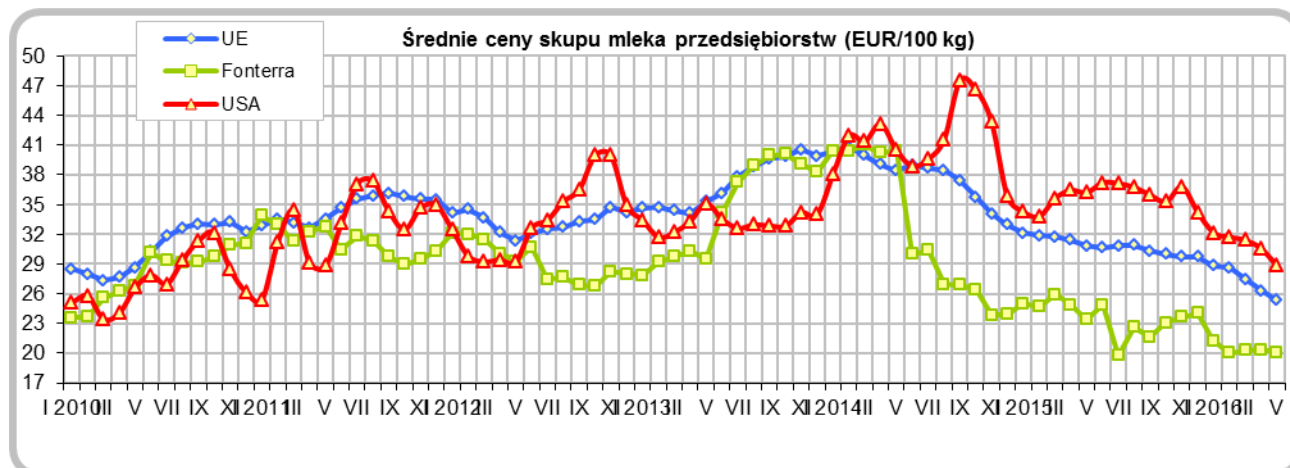
Tradycyjnie dosyć niskie stawki za 100 kg surowca w porównaniu do średniej w UE otrzymywali w czerwcu bieżącego roku producenci mleka w krajach bałtyckich: na wspomnianej już Litwie 17,15 EUR/100 kg, a w Łotwie 18,15 EUR/100 kg, czyli o 17,2% poniżej ceny sprzed roku w przypadku Litwy, na Łotwie odnotowano niemal 15% zniżkę. Nieco wyższa, ale także niskie stawki odnotowano w Polsce (23,16 EUR/100 kg). Spośród państw Piętnastki zdecydowanie najtańsze mleko w skupie było we wspomnianej już Belgii (21,6 EUR/100 kg), Fi w Niemczech (23,96 EUR/100 kg).

Polska: ceny skupu surowca niższe niż rok wcześniej, i wciąż spadają

W czerwcu bieżącego roku ceny skupu mleka w Polsce, liczone według metodologii stosowanej przez KE, wyniosły 23,16 EUR/100 kg i były o 14,16% niższe niż przed rokiem. W kwietniu (skąd pochodzą najnowsze dane GUS w dniu publikacji raportu) średnia cena skupu mleka podawana przez GUS osiągając poziom 105,16 PLN/100 kg w walucie krajowej była o 11% niższa niż przed rokiem i o 4,8% niższa niż przed miesiącem.

W maju największe unijne mleczarnie płaciły za mleko o 17,8% mniej niż rok temu

Po raz kolejny przedstawiamy zestawienie cen skupu, dotyczące nie krajów, lecz unijnych

przedsiębiorstw, publikowane przez holenderski ośrodek analityczny LTO Netherlands. Dane zbierane są wśród największych europejskich firm mleczarskich, ponadto podaje się ceny w Stanach Zjednoczonych i Nowej Zelandii. Ceny wyrażone w EUR/100 kg dotyczą standardu mleka, którego litr zawiera 4,2% tłuszczu (a zatem więcej niż norma UE) i 3,4% białka. Publikowane zestawienie odzwierciedla w zasadzie trendy cenowe na poziomie państw członkowskich.

Jak wynika z porównania, maj przyniósł kolejne zniżki cen skupu mleka największych europejskich firm mleczarskich – średnio o 3,6% w skali miesiąca. Jednocześnie wypłaty dla rolników były przeciętnie o 17,8% niższe niż rok wcześniej. Ceny zaczęły spadać już w połowie 2014 roku, pewne wyhamowanie tej tendencji było obserwowane w sierpniu 2015 r. i na przełomie lat 2015 i 2016, jednak spadkowa tendencja nie została przełamana i w maju 2015 r. średnio osiągnęły poziom 25,35 EUR/100 kg.

Na rynku Unii Europejskiej w maju bieżącego roku najdrożej za mleko płacili włosi. Rolnicy sprzedający mleko do mleczarni Granarolo, podobnie jak miesiąc wcześniej otrzymywali za surowiec 36,35 EUR/100 kg. Na drugim miejscu pod względem wysokości stawki płaconej za surowe mleko znalazła się francuska mleczarnia Danonei, gdzie za 100 kg surowca płacono 30,68 EUR. Autorem największej zniżki ceny skupu spośród obserwowanych przedsiębiorstw jest niemiecki Alois muller. Zaobserwowano tam 10% spadek ceny skupu w ciągu miesiąca z 26,64 EUR/100 kg w kwietniu do 22,17 EUR/100 kg w maju. Nieco mniej dynamiczny spadek w skali miesięcznej odnotowano w holenderskiej Friesland Campinie (-9,1% do 24,24 EUR/100 kg) i DOK Cheese (-9% do 21,25 EUR/100 kg). Spośród wszystkich unijnych przedsiębiorstwach sektora mleczarskiego objętych badaniem tylko jedna mleczarnia podniosła w maju ceny skupu mleka: brytyjski Dairy Crest Davidstow (+0,6% do 23,62 EUR/100 kg). Natomiast francuski Bongrain CLE (Basse Normandie) Savencia, brytyjski Dairygold, a także wspomniane już włoskie Granarolo pozostawiły w maju ceny skupu na identycznym poziomie jak przed miesiącem. We wszystkich 16 największych mleczarniach UE objętych badaniem ceny skupu mleka były w maju na poziomie niższym niż w analogicznym okresie 2015 roku. W tej perspektywie ceny najbardziej obniżył niemiecki koncern DMK (-27,2% do 21,23 EUR/100 kg). Dynamiczne spadki w skali roku odnotował również holenderski DOC Cheese (-25,7% do 21,25 EUR/100 kg) oraz Dairy Crest Davidstow (-24,3%).

Maj 2015 roku przyniósł kolejny z rzędu sapek cen skupu mleka w USA. Po 2,7% zniżce cen w kwietniu do poziomu 30,55 EUR/100 kg, piąty miesiąc 2015 roku przyniósł nasilenie tej dynamiki i 5,6% zniżkę. Amerykańscy rolnicy za 100 kg mleka uzyskiwali w maju średnio w przeliczeniu 28,23 EUR/100 kg, tym samym przeciętna cena skupu oferowana przez przedsiębiorstwa mleczarskie ze Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej była o 13,7% wyższa niż średnia cena skupu w unijnych przetwórnich.

Średnie ceny skupu mleka o zaw. tł. 4,2% i białka 3,7%, w EUR/ 100 kg **Zmiana**

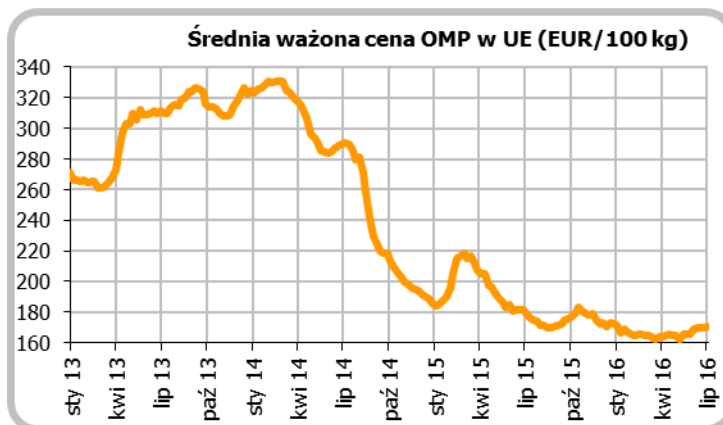
Firma	Kraj	V 2015	IV 2016	V 2016	miesiąc	rok
Belgomilk (Milcobel)	Belgia	28,49	23,27	22,27	-4,3%	-21,8%
Alois Muller	Niemcy	28,54	24,64	22,17	-10,0%	-22,3%
DMK	Niemcy	29,15	23,21	21,23	-8,5%	-27,2%
Arla Foods Denmark	Dania	30,75	26,79	25,81	-3,7%	-16,1%
Savencia	Francja	31,97	29	29	0,0%	-9,3%
Danone (Pas de Calais)	Francja	32,17	31,12	30,68	-1,4%	-4,6%
Lactalis (Pays de la Loire)	Francja	31,5	28,03	27,87	-0,6%	-11,5%
Sodiaal	Francja	31,95	29,93	29,22	-2,4%	-8,5%
Dairy Crest (Davidstow)	Wielka Brytania	31,19	23,49	23,62	0,6%	-24,3%
Dairygold	Wielka Brytania	27,84	22,56	22,56	0,0%	-19,0%
Glanbia	Irlandia	27,47	22,01	21	-4,6%	-23,6%
Kerry	Irlandia	28,45	23,89	22,93	-4,0%	-19,4%
Granarolo (North)	Włochy	38,29	36,35	36,35	0,0%	-5,1%
DOC Cheese	Holandia	28,59	23,34	21,25	-9,0%	-25,7%
Campina/ Friesland Campina	Holandia	31,11	26,67	24,24	-9,1%	-22,1%
Średnia dla w/w firm		30,83	26,29	25,35	-3,6%	-17,8%
Emmi A. G.	Szwajcaria	49,61	42,64	42,46	-0,4%	-14,4%
Nowa Zelandia/ Fonterra	Nowa Zel.	23,39	20,32	20,11	-1,0%	-14,0%
USA	USA	36,22	30,55	28,83	-5,6%	-30,1%

Niskie były ceny surowca w Nowej Zelandii. Podobnie jak w UE w tym przypadku wpływ poziom cen przetworów mlecznych wywarł m.in. niższy popyt. Dokładne dane przedstawia tabela:

RYNEK MLEKA W PROSZKU (OMP I PMP)

Zniżki notowań odtłuszczonego mleka w proszku w 2016 r.

Praktycznie od drugiego kwartału ubiegłego roku średnie ważone ceny odtłuszczonego mleka w proszku (OMP) wykazywały dynamiczną tendencję spadkową. Zniżki trwały do września 2015 r., kiedy to obawy o perspektywy produkcji mleka w UE w związku z letnimi suszami i ograniczenie dostaw z Nowej Zelandii przyczyniły się do wzrostów cen przetworów mlecznych w skali światowej, w tym na rynkach UE. Ceny OMP rosły aż do końca października, kiedy to średnia ważona

cena tego proszku w UE osiągnęła poziom 1830 EUR/t. Od tego momentu ceny powróciły na kurs spadkowy i zniżkowały aż do kwietnia 2016 r. kiedy to nastąpią pewna stabilizacja, a od czerwca 2016 r. ceny OMP w UE nawet zwiększają. Wspomniana stabilizacja cen oraz czerwcowe wzrosty związane są z funkcjonowaniem skupu interwencyjnego po stałej kwocie 1,698 EUR/kg oraz skupem na drodze przetargów (po 31 marca, gdy został wyczerpany interwencyjny limit skupu OMP). Od dnia 20 kwietnia zwiększono limity ilościowe na zakup OMP w ramach skupu interwencyjnego i tym samym zamknięto procedurę przetargową. Zwiększenie limitów przyczyniło się do wyhamowania tendencji spadkowej i wzrostów, ale wątpliwym jest, aby ceny OMP w najbliższym czasie w skali całej Unii wzrosły ponad próg interwencyjny. Presję na ceny przetworów mlecznych w UE w dalszym ciągu wywiera ograniczony popyt z Chin i przedłużone rosyjskie embargo. Ponadto niekorzystnie dla cen przetworów mlecznych w UE działają doniesienia o znacznych wzrostach dostaw mleka w głównych krajach produkcyjnych, np. +18,5% w Irlandii, +11,9% w Holandii, +5,6% w Danii, +5,1% w Polsce, czy +1,3% we Francji.

Na początku kwietnia, kiedy to odnotowano wyhamowanie zniżkowej tendencji cen w na głównych rynkach unijnych (Holandia, Niemcy, Francja) kosztowało ono 1550 – 1650 EUR/t, czyli o ok. 14% - 20% mniej niż w analogicznym okresie 2015 roku (w tym samym czasie średnia ważona cena OMP w UE osiągnęła poziom 1640 EUR/t i była niższa o ponad 20% niż w kwietniu 2015 r.). Od tego momentu ceny OMP zwiększają. Na początku siódmego miesiąca bieżącego roku ceny chudego proszku na rynkach głównych unijnych producentów kształtowały się na poziomie 1690 – 1830 EUR/t i były na poziomie zbliżonym do zeszłorocznego. Średnia ważona cena OMP w UE osiągnęła wówczas poziom 1703 EUR/t.

Chude mleko w proszku w Polsce kosztowało w lipcu br. 1570 EUR/t (o ok. 12% mniej w skali roku), w przeliczeniu 695 PLN/100 kg.

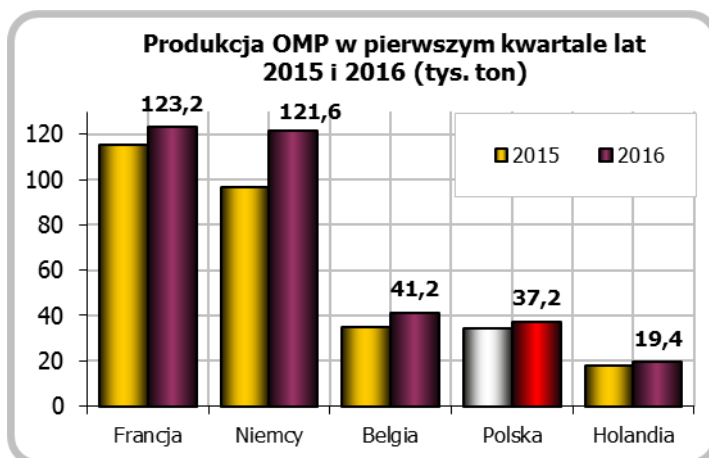
Skup interwencyjny OMP w UE funkcjonuje

Zgodnie z rozporządzeniem delegowanym Komisji (UE) nr 1336/2014 z dnia 16 grudnia 2014 r. ustanawiającym tymczasowe nadzwyczajne środki w sektorze mleka i przetworów mlecznych już od dnia 1 stycznia 2015 r. został uruchomiony skup interwencyjny masła i odtłuszczonego mleka w proszku. Poziom cen interwencyjnych wynosi dla odtłuszczonego mleka w proszku 169,80 EUR/100kg. Na koniec 2015 roku w ramach publicznej interwencji składowano 40,28 tys. ton OMP (w Belgii, Irlandii, na Litwie w Polsce, Francji, Wielkiej Brytanii, Niemczech, Finlandii i Łotwie), a od 1 stycznia 2016 r. do 7 czerwca 2016 roku w ramach publicznej interwencji składowano 281,4 tys. ton OMP (w Belgii, Czechach, Irlandii, Estonii, Hiszpanii, na Litwie w Polsce, Francji, Słowacji, Portugalii, Wielkiej Brytanii, Niemczech, Finlandii i Łotwie). Natomiast w ramach programu

prywatnego magazynowania (PSA), w 2015 roku do składów dostarczono 52,06 tys. ton OMP, a od 1 stycznia do 12 czerwca 2016 roku 27,23 tys. ton. Program ten największą popularnością cieszy się w Niemczech, Belgii i Holandii.

Wzrost produkcji odtłuszczonego mleka w proszku w bieżącym roku

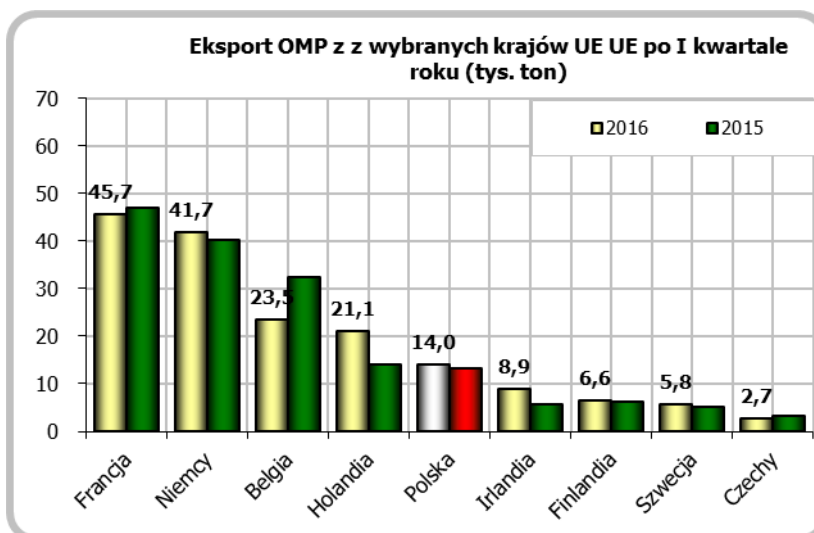
Po imponującej ponad 8% wyższej produkcji OMP w ubiegłym roku, w pierwszym kwartale bieżącego roku pomimo niskich cen OMP, jakie obserwowane są w UE, przetwórcie zwiększają produkcję. Z najnowszych danych KE wynika, że w ciągu pierwszych trzech miesięcy 2016 roku we Wspólnocie wyprodukowano o 19,2% więcej tego proszku niż w analogicznym przedziale czasowym 2015 r. W nowych państwach członkowskich odnotowano 16,3% wzrost. We Francji – która jest głównym producentem OMP w UE produkcja tego

proszku zwiększyła się o 6,8%, na rynku drugiego unijnego producenta, w Niemczech odnotowano natomiast niemal 26% wzrost, a w Polsce zaobserwowano relatywnie niezbyt wysokąwyżkę +8,8%, wciąż jednak nasz kraj pozostawał czwartym producentem odtłuszczonego mleka w proszku w Unii Europejskiej, a wyprzedzała go jeszcze Belgia, gdzie odnotowano 18,1% wzrost. W analizowanym okresie zwiększyła się także produkcja OMP w Holandii, odnotowano tam 6,6% wzrost w produkcji tego przetworu mlecznego. Duży wpływ na wzrost produkcji OMP w krajach UE miało zniesienie kwotowania produkcji mleka, co przełożyło się na większe dostawy mleka i większą dostępność surowca do przetworzenia. Dlatego produkcja OMP rośnie, choć popytu na ten wyrób z krajów azjatyckich, głównie z Chin (drugi co do wielkości zamówień światowy importer OMP), wciąż jest ograniczony.

Handel OMP

Po spowolnionym rozwoju eksportu OMP z Unii Europejskiej w minionym roku (+6%), bieżący przyniósł kolejne znaczące wyhamowanie tej tendencji. Po trzech miesiącach z krajów UE za granicę wysłano niespełna 178,7 tys. ton OMP, o 1% mniej niż w tym samym przedziale czasowym roku 2015. Z Francji wyeksportowano 25,6% więcej wymienionej ilości, o 2,7% mniej niż przed rokiem. Wzrostową dynamikę eksportu odnotowano w przypadku Niemiec (+3,6%). Po pierwszych trzech miesiącach bieżącego roku odnotowano wyższą eksportu OMP w Polsce, skąd poza granice UE w okresie tym wysłano o 5,9% większe ilości tego przetworu mlecznego, niż w tym samym przedziale czasowym ubiegłego roku (14 tys. ton wobec 13,3 tys. ton sprzed roku). Pomimo tej wyższej Polska spadła na piąte miejsce pod względem wysyłek OMP poza UE. Także z Holandii poza UE wywożono większe ilości OMP niż przed rokiem (+51,3%).

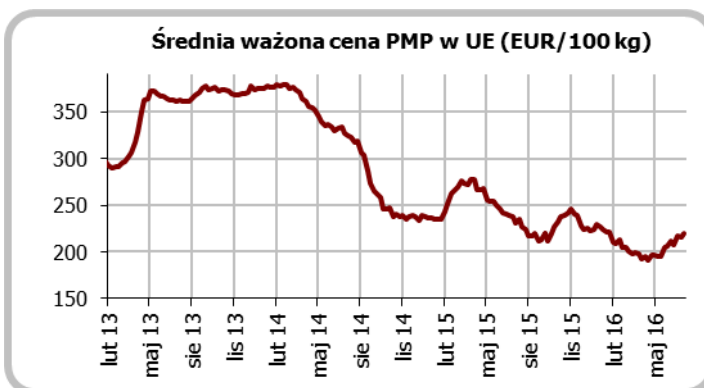

W tym kontekście trzeba podkreślić, że poza Francją i Belgią (-27,1%) wszyscy istotni eksporterzy unijni OMP wywozili większe ilości tego towaru niż w roku 2015.

Import OMP do Wspólnoty praktycznie nie istnieje (niespełna 1,4 tys. ton w omawianym okresie bieżącego roku, z których 11 ty. Ton trafiło do Holandii, ok. 200 ton do Francji i 100 ton do Belgii).

Pełnotłuste mleko w proszku (PMP) – zniżki notowań

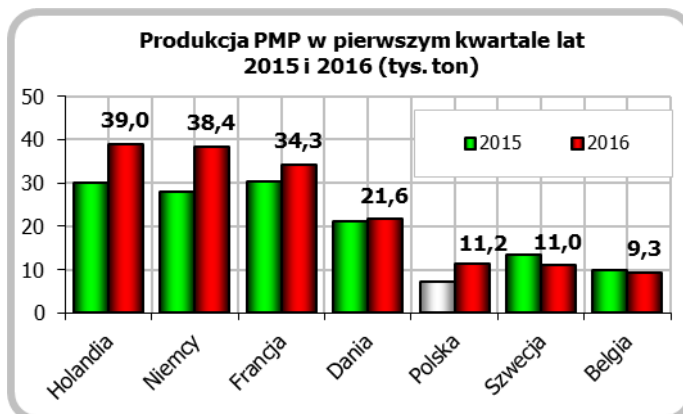
W segmencie pełnego mleka w proszku, podobnie jak w przypadku proszku odtłuszczonego w 2016 roku aż do kwietnia notowano systematyczne zniżki cen. Tak jak w przypadku OMP czwarty miesiąc bieżącego roku przyniósł stabilizację, a od czerwca notowane są zwyżki. Średnia ważona cena PMP w UE osiągała na początku stycznia bieżącego roku wartość 226 EUR/100 kg (o 3,92% mniej niż przed rokiem) od tego momentu do kwietnia notowane były zniżki do poziomu 195 EUR/100 kg w kwietniu, a w lipcu średnia ważona cena tego proszku w UE wzrosła do poziomu 220 EUR/100 kg (-6,23% względem analogicznego okresu 2015 roku). W siódmym miesiącu bieżącego roku na najważniejszych rynkach unijnych (Niemcy, Holandia, Francja) ceny PMP utrzymywały się na poziomie od 2060 EUR/t do 2330 EUR/t i były zbliżone do tych notowanych przed rokiem.

Pełnotłuste mleko w proszku nie jest wspierane interwencyjnymi zakupami publicznymi ani prywatnym przechowaniem, a wyłącznie za pośrednictwem refundacji do wywozu, które od listopada 2009 roku są na zerowym poziomie.

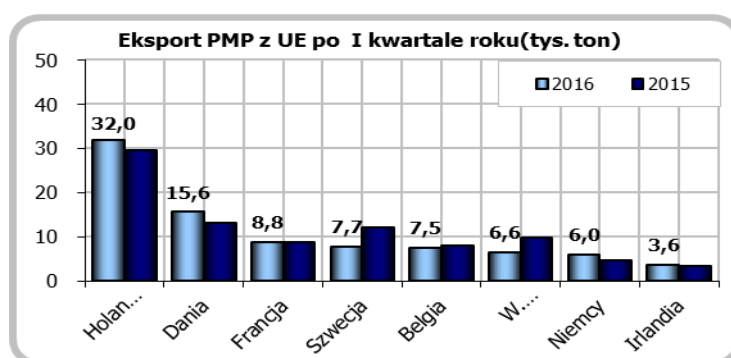
W br. we Wspólnocie więcej PMP niż rok wcześniej

Po 3,5%, niższe produkcji PMP w 2015 roku, pierwszy kwartał 2016 roku przyniósł stanowcze odwrócenie tej tendencji. Od stycznia do końca marca bieżącego roku w całej UE wytworzono o 18,8% więcej pełnotłustego mleka w proszku niż w analogicznym okresie minionego roku. Stało się tak w dużej mierze wskutek niemal 30% zwyżki produkcji w Holandii, +37,8% w Niemczech, +12,9% we Francji oraz aż +57,4% zwyżce produkcji w Polsce. Łącznie w krajach dawnej piątnastki w pierwszym kwartale bieżącego roku wyprodukowano o 17,1% PMP więcej niż w tym samym okresie ubiegłego roku. W nowych państwach członkowskich odnotowano natomiast 38,5% zwyżkę.

Eksport PMP mniejszy niż rok wcześniej

Pełnotłuste mleko w proszku było towarem mleczarskim, w eksporcie którego w 2015 roku odnotowano zaledwie 0,1% wzrost. Tendencja ta nie nasiliła się w ciągu pierwszych 3 miesięcy bieżącego roku, kiedy to PMP razem z OMP były towarami, których wywóz był mniejszy niż rok wcześniej. Spadek eksportu PMP nie jest jednak dynamiczny i w okresie od stycznia do

końca marca 2016 r. wywóz osiągnął poziom 94 tys. ton (-1%), podczas gdy w podobnym okresie ubiegłego roku notowano 10% niżki. Najwięcej pełnego mleka w proszku wysłała się tradycyjnie z Holandii, gdzie eksport zwiększył się o 8,5%. O 19,4% większe ilości PMP wywożono w analizowanym okresie poza UE z Danii (drugi eksporter PMP z UE). Wywóz z Francji (obecnie trzeciego eksportera PMP) zmniejszył się natomiast o 0,2%. Zmalał eksport z Szwecji (-36,5%), Belgii (-5,4%) i Wielkiej Brytanii (-32,7%). Warto zwrócić uwagę na dosyć dynamicznąwyżkę eksportu tego proszku poza UE z Niemiec, skąd w analizowanym okresie wywieziono 6,03 tys. ton PMP (o ponad 28% więcej niż w analogicznym okresie 2015 roku).

Podobnie jak w przypadku OMP, import PMP jest śladowy.

RYNEK MASŁA

Ceny masła także spadały do kwietnia 2016 roku

Notowania masła w Unii Europejskiej spadały od początku 2015 roku, a odwrócenie zniżkowego trendu przyniósł dopiero przełom września i października 2015 r. Podobnie jak w przypadku OMP i PMP od tego czasu do końca ubiegłego roku obserwowano wyżki, a z nadejściem 2016 r. ceny powróciły na kurs spadkowy, który obserwowany był aż do kwietnia 2016 r. Od czerwca do chwili obecnej ceny masła charakteryzują się trendem zwyżkowym (średnia ważona cena masła w UE w lipcu utrzymywała się na poziomie od 2890 EUR/t do 2990 EUR/t). Pułapy cen w poszczególnych krajach pozostały jednak zróżnicowane; od 2820 EUR/t na rynku polskim do ponad 3480 EUR/t na Słowacji.

Na rynku niemieckim i holenderskim masło kosztowało w lipcu 3130 - 3230 EUR/t, a w Belgii za tonę tego towaru płacono 3110 EUR, co było wartością wyższą od średniej ważonej ceny masła w całej Wspólnocie. O ile dla Francji, Holandii i Niemiec to 10% - 13% wzrost w stosunku do lipca 2015 r., o tyle średnia ważona dla całej UE była wyższa o ok. 8,6% niż przed rokiem.

Zlikwidowane instrumenty marketingowe na rynku masła

W listopadzie 2008 r. zlikwidowano wiele instrumentów wewnętrznego rozdysponowania masła:

- sprzedaż masła z dopłatami do przetwórstwa (Rozdział II rozporządzenia 1898/2005).

Była to przede wszystkim pomoc do masła stosowanego w wyrobach piekarniczych, w mniejszym stopniu w lodach, podczas nadpodaży mechanizm bardzo popularny. O ile w 1983 r. wprowadzono płatności do 182 tys. ton masła wykorzystanego w żywności, co stanowiło 9% unijnej produkcji, to w połowie obecnej dekady był to poziom 450-500 tys. ton i ok. 30% produkcji. Pod względem wolumenu ten kanał dystrybucji był najbardziej znaczący przy rozdysponowaniu nadwyżek masła w UE. Najszerzej mechanizm ten był wykorzystywany we Francji, najmniej w nowych państwach członkowskich.

- subsydiowanie sprzedaży masła skoncentrowanego przeznaczonego do bezpośredniego spożycia na terenie Wspólnoty (Rozdział IV rozporządzenia nr 1898/2005).

Przedsiębiorcy otrzymywali dopłaty do masła (lub kupowali je po obniżonych cenach). Instrument cieszył się niewielkim zainteresowaniem (około 12 tys. ton), a jego popularność spadała.

- dopłaty do sprzedaży masła po obniżonych cenach dla organizacji niezarobkowych

Na mocy Rozdz. III ww. rozporządzenia wsparciu podlegało rocznie 25-30 tys. ton masła.

Na rynku masła interwencja także funkcjonuje

Na dzień 3 lipca 2016 r. w ramach publicznej interwencji nie składowano żadnych ilości masła. Natomiast w ramach programu prywatnego magazynowania (PSA), w bieżącym roku do składów dostarczono już 107,08 tys. ton masła. Popularność tego programu rosła ze względu na to, że ceny rynkowe w wielu krajach UE w I kwartale 2016 r. spadły poniżej ceny interwencyjnej. Instrument ten największym zainteresowaniem cieszy się w Holandii (46,89 tys. ton), Niemczech (20,74 tys. ton) i Francji (20,09 tys. ton). W Polsce do składów w ramach programu dostarczono dotychczas 4,01 tys. ton masła. W całym 2015 roku w ramach programu prywatnego magazynowania do składów dostarczono łącznie 141,37 tys. ton masła (w Polsce 0,55 tys. ton), czyli ponad sześćoipółkrotnie więcej niż w 2014 r.

Zwyzka produkcji i eksportu unijnego masła

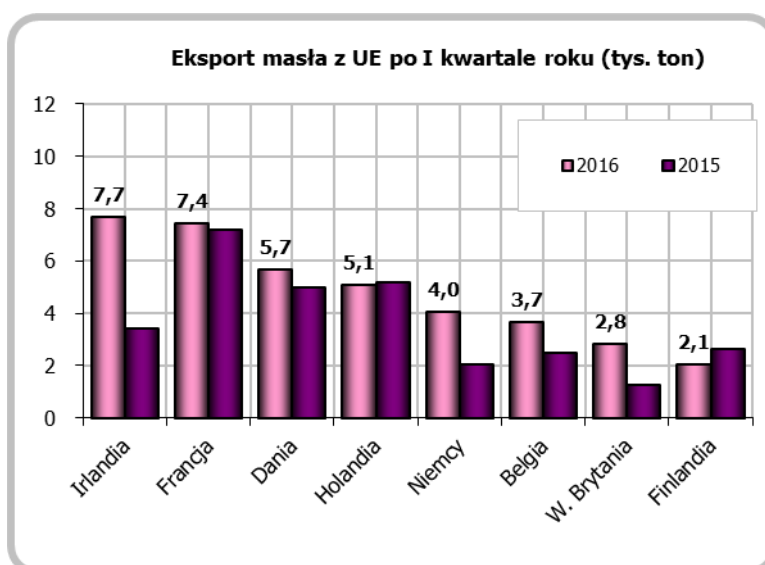
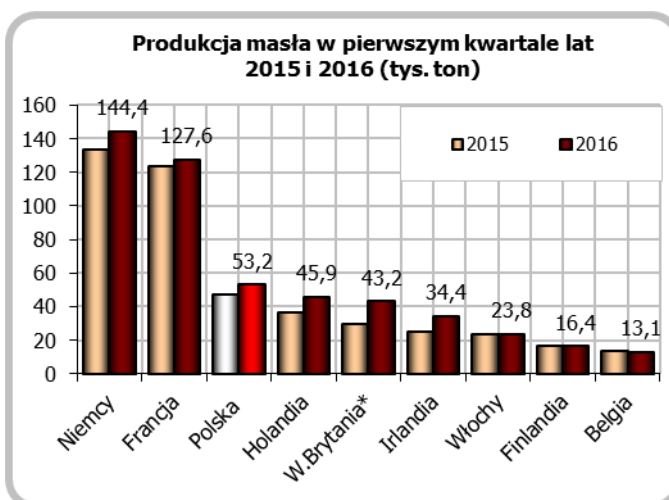
Po 4,7% wzroście unijnej produkcji masła w 2015 r. (do niespełna 2,09 mln ton), w bieżącym roku pomimo niższych cen i przy malejącym popycie światowym w pierwszym kwartale nie odnotowano spadków w produkcji tego przetworu mlecznego.

Po pierwszych 3 miesiącach roku w skali UE wytworzono o 12,3% więcej masła niż w analogicznym okresie 2015 r. (574,6 tys. ton).

Wolumen masła w najważniejszym kraju pod względem produkcji tego tłuszczu w UE, w Niemczech - wzrósł o 8,2%. We Francji odnotowano 3,3% zwiększenie. Natomiast w Polsce, która od 2014 roku jest trzecim producentem masła w UE, po I kwartale zwiększyła produkcję znacznie silniejsza niż u dwóch pozostałych czołowych i wyniosła +13%. To w połączeniu z ponad 26% wzrostem w Holandii sprawiło, że nasz kraj nieco osłabił swoją pozycję na podium największych producentów UE pod względem ilości wytwarzanego masła (53,2 tys. ton w I kwartale 2016 roku). Wśród wiodących państw UE pod względem produkcji masła zwiększenia odnotowano także w Wielkiej Brytanii i Irlandii.

Po zaskakującym dynamicznym rozwoju eksportu w roku 2015, który nastąpił pomimo mniejszego popytu, rosyjskiego embarga i notowanych wyższych cenach w UE niż ceny światowe, wydawało się, że 2016 rok może przynieść pogorszenie eksportu. Jednak w obliczu wciąż ograniczonego popytu i rosyjskiego embarga w dalszym ciągu notowane są zwiększenia eksportu i są one znacznie bardziej dynamiczne jak przed rokiem. Po 12 miesiącach ubiegłego roku odnotowano imponujący 12% wzrost wywozu masła z UE. Natomiast po trzech miesiącach 2016 r. poziom wywozu był o 25% wyższy niż w analogicznym okresie 2015 roku.

Ze Wspólnoty, przede wszystkim z UE-15, w okresie od stycznia do końca marca wysłano ponad 41,4 tys. ton masła. Na skutek 124% zwiększenia wolumenu wywozu Irlandia objęła pozycję

najważniejszego eksportera masła z UE. Ubiegłoroczny lider pod tym względem - Francja, w omawianym okresie zwiększyła ilość wywozu tego tłuszczu zaledwie o 3,6%. Wśród wiodących unijnych eksporterów masła, po 3 miesiącach 2016 roku oprócz omawianej już Irlandii najbardziej dynamicznie zwiększył się wywóz z Niemiec (+97,5%) i Wielkiej Brytanii (+121,3%). Na uwagę zasługuje jednak przede wszystkim fakt ponad dwuipółkrotnego wzrostu eksportu tego tłuszczu poza UE z Litwy. Pomimo takiej zwyżki kraj ten nie znajduje się już w pierwszej dziesiątce najważniejszych eksporterów masła poza UE. Tylko dwa kraje z grupy wiodących eksporterów masła zmniejszyły wywóz tego produktu poza UE. Były to Holandia (-1,8% do 5,1 tys. ton) i Finlandia (-21,8% do 2,06 tys. ton).

Importem po 3 miesiącach br. objęto łącznie zaledwie 1,4 tys. ton masła, o niemal 56% mniej niż rok wcześniej. Tłuszcz ten sprowadzała przede wszystkim Belgia, która zmniejszyła przywóz do 0,6 tys. ton z 2,1 tys. ton w analogicznym okresie roku ubiegłego. Kraj ten jest obecnie głównym importerem masła do UE. Znaczące w skali całego importu masła do UE ilości tego towaru (0,3 tys. ton) sprowadziły także Dania i Łotwa. Mniejsze ilości tego towaru sprowadzała także Wielka Brytania i Holandia.

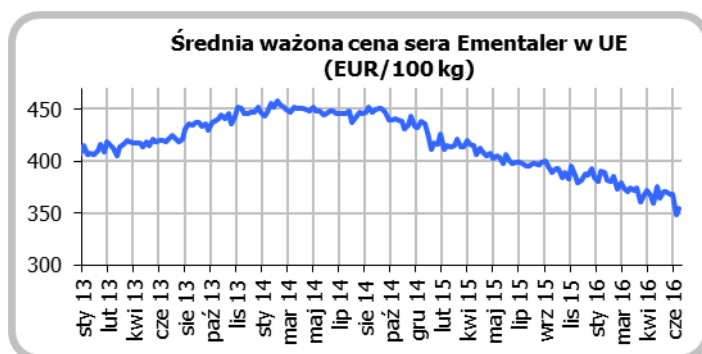
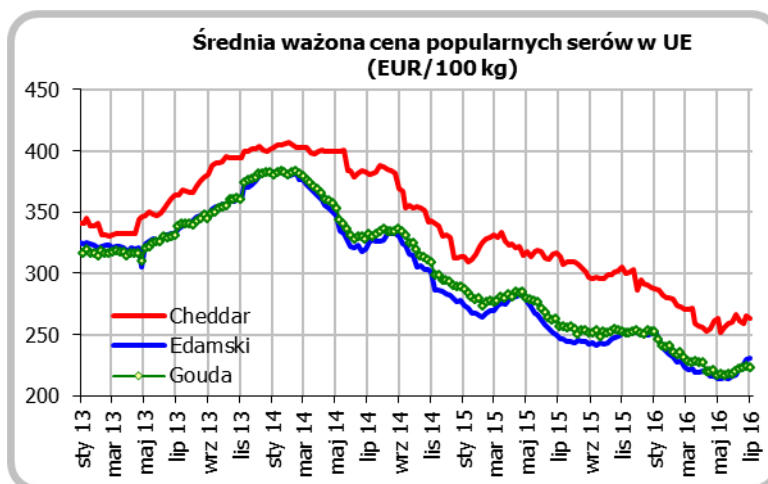
Eksport bezwodnego tłuszczu maślanego z UE w omawianym czasie wzrósł o 123% (do 16,4 tys. ton), był on wywożony głównie z Holandii, Francji i Belgii. Import BTM wciąż był na niskim poziomie (około 4,8 tys. ton).

RYNEK SERÓW

Ceny serów także zwyżkują od III kwartału 2016 r.

Rynek serów jest najbardziej odporny na gwałtowne zmiany cen. Jednak tak jak w przypadku pozostałych przetworów mlecznych od początku 2016 roku notowania najważniejszych typów serów w Unii (Cheddar, Edamski i Gouda) powoli, ale systematycznie zniżkowały. Maj 2016 roku przyniósł wyhamowanie tej tendencji, a od czerwca obserwowane są zwyżki cen tych przetworów mlecznych.

W lipcu br. średnie ważone ceny serów edamskiego i Goudy w UE osiągnęły kolejno 2310 EUR/t oraz 2230 EUR/t, był to 6% i 13% spadek w skali roku. Gouda w Niemczech była jednak droższa – w lipcu kosztowała średnio 2650 EUR/t, co oznaczało ponad 9% wzrost w skali roku, a ser ementaler był notowany na tym rynku po 5580 EUR/t, o 5% powyżej wartości z tego samego okresu ubiegłego roku.

o ok. 1% niższe niż rok wcześniej.

Jak wskazuje wykres, podobnie jak ceny serów edamskiego i goudy w bieżącym roku zachowują się notowania sera Cheddar, szczególnie popularnego w krajach anglosaskich. Średnia ważona cena tego gatunku wynosiła w lipcu bieżącego roku 2640 EUR/t, co oznaczało spadek o 16,1% w skali roku. Notowania brytyjskiego Cheddara kształtowały się w tym czasie na poziomie średnio 2330 GBP (ponad 2739 EUR) za tonę i były zaledwie

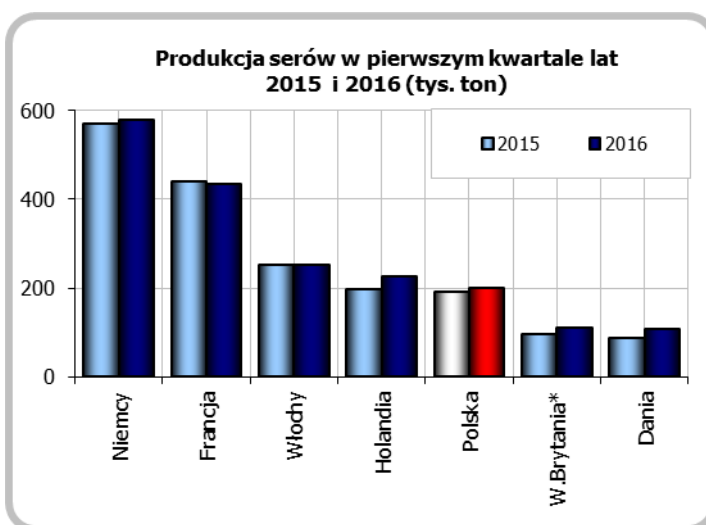
Mniej dynamiczny spadek można było zaobserwować w cenach wspomnianego już niemieckiego Ementalera, który na koniec analizowanego okresu kosztował o 5% więcej niż rok wcześniej (5580 EUR/t). Średnia ważona cena tego sera w państwach Wspólnoty wynosiła w siódmym miesiącu bieżącego roku jednak zaledwie 3550 EUR/t, o 11,2% mniej niż rok wcześniej. Dość szczególną cechą tego gatunku są widoczne na wykresie częste, wyraźne wahania cen.

Notowania dużo droższych serów włoskich (Parmigiano Reggiano,) w bieżącym roku cechowały się różnym zachowaniem. Cena Parmigiano Reggiano kształtowała się w lipcu na poziomie 8000 EUR/t – 8300 EUR/t wobec wartości 7400 EUR/t – 7700 EUR/t z analogicznego okresu 2015 r. W skali roku cena tego sera wzrosła o 7,9%. W badanym okresie niższe były natomiast ceny innego włoskiego sera: Grana Padano, które w siódmym miesiącu bieżącego roku były o 1,3% niższe niż w analogicznym okresie ubiegłego roku (7000 EUR/t – 7650 EUR/t).

Większa produkcja serów w 2015 r.

Po zaobserwowanej w 2015 roku 1,4% wyższej produkcji serów w UE, pierwszy kwartał 2016 roku przyniósł lekkie nasilenie tej tendencji.

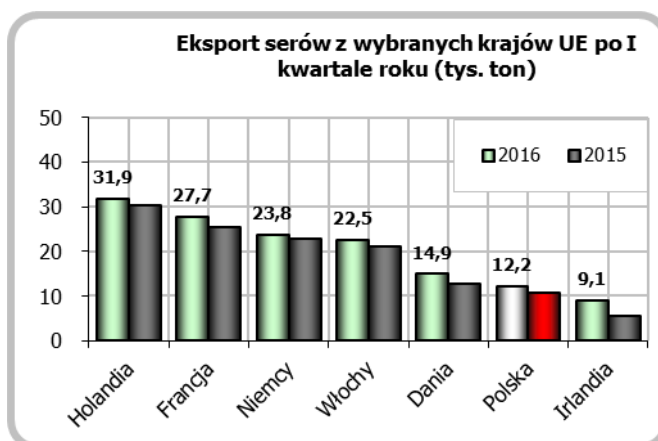
Po pierwszych 3 miesiącach wytworzono niemal 2,25 mln ton serów, o ok. 4,4% więcej niż w okresie porównawczym. Stało się tak w dużej mierze przez to, że Niemcy i Holandia, jedne z największych unijnych wytwórców omawianych artykułów, zwiększyły wolumen odpowiednio o 1,6% i 14,8%. Produkcja drugiego gracza w tym segmencie – Francji – osłabła po 3 miesiącach br. o 1,4% a we Włoszech odnotowano stabilizację. Polska nieco oddaliła się od Holandii i w okresie od stycznia do końca marca wyprodukowano tam o 5,1% więcej tych przetworów mlecznych niż w analogicznym okresie ubiegłego roku (199,8 tys. ton).

Wzrost produkcji serów w pierwszym kwartale 2016 roku wynikał z zwiększenia produkcji w Niemczech i Holandii. W Niemczech produkcja serów wzrosła o 1,6%, a w Holandii o 14,8%. W Polsce produkcja serów wzrosła o 5,1%.

Eksport serów poza Wspólnotę większy niż w 2015 roku

Według danych Komisji Europejskiej, eksport serów do krajów trzecich zmniejszył się w 2015 roku o 0,2% i osiągnął poziom 719 tys. ton. Ten negatywny trend pomimo wciąż funkcjonującego rosyjskiego embarga (a do Rosji trafiało niegdyś ok. 30% eksportowanych z UE serów) nie utrzymał się na początku bieżącego roku i po 3 miesiącach ze Wspólnoty wysłano do krajów trzecich ponad 184,7 tys. ton serów, o ok. 14% więcej niż w analogicznym okresie ubiegłego roku. Jak widać Unijni eksporterzy z powodzeniem znajdują nowe rynki zbytu dla swoich produktów.

Na taki wynik największy wpływ miała znaczna wyżka eksportu serów z Holandii i Francji. W ciągu pierwszych trzech miesięcy bieżącego roku względem analogicznego okresu 2015 r. odnotowano 4,7% wzrost wywozu z Holandii i 9% wyżkę eksportu z Francji. Wzrost wysyłek poza UE notowali także inni główni eksporterzy z Wspólnoty: Niemcy (+4,7%), Włochy (+7%), Dania (+17,8%), Polska (+14,6%), Irlandia (+69,2%).

Import serów do Unii jest niemal jedenastokrotnie mniejszy niż eksport. Po 3 miesiącach br. był on większy o 20% niż w analogicznym okresie ubiegłego roku i osiągnął poziom 17 tys. ton.

Standardowo sery sprowadzono głównie do Niemiec, Wielkiej Brytanii, Holandii i Włoch, mniejsze ilości do Francji i Austrii, a także do Belgii.

Ochrona gatunkowa i geograficzna serów jako produktów szczególnych w UE

W UE istnieje ochrona wspólnotowych produktów rolnych. Od marca 2006 r. podstawą są rozporządzenia (WE) nr 509/2006 w sprawie produktów rolnych i środków spożywczych będących gwarantowanymi tradycyjnymi specjalnościami GTS (plus rozporządzenie WE nr 1216/2007 z 18 października 2007 r. ustanawiające szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia bazowego dot. GTS) oraz rozporządzenie nr 510/2006 w sprawie ochrony oznaczeń geograficznych i nazw pochodzenia produktów rolnych i środków spożywczych.

Państwom członkowskim zezwolono na wybranie, czy na chronionych produktach będą stosować logo UE, czy odwoływać się do charakteru geograficznego (dotąd obie formy były obowiązkowe).

Liczba wszystkich produktów spożywczych objętych w Unii Europejskiej ochroną ze względu na regionalny bądź tradycyjny charakter stale rośnie - na początku lipca 2016 roku było to 1356 wyrobów. Unijni producenci serów szczególnie dbają o pozytywny wizerunek swych wyrobów. Bywają one artykułami dość ekskluzywnymi. Sery o Chronionym Oznaczeniu Pochodzenia (ChOP) stanowią np. tylko około 10% spośród szacunkowo 500 francuskich serów, jednak to one przyczyniają się do rozsławiania tych produktów. Łącznie, według stanu na 20 lipca 2016 r., statusem ochronnym cieszy się w Unii 235 serów – najwięcej we Francji (52) i Włoszech (51). W tym gronie jest też 5 polskich wyrobów: bryndza, oscypek, wielkopolski ser smażony, Redykołka i ser koryciński swojski. Cały wykaz publikujemy w załączniku III na końcu opracowania.

POMOC DLA PRODUKTÓW MLECZNYCH ZAWARTYCH W EKSPORTOWANYCH ARTYKUŁACH PRZETWORZONYCH NIEOBJĘTYCH ZAŁĄCZNIKIEM 1 DO TRAKTATU

Stawki refundacji dla artykułów mleczarskich (głównie mleka w proszku i masła) zawartych w produktach przetworzonych spoza Załącznika I dostosowuje się każdorazowo do zmian refundacji produktów podstawowych. Ostatnie zmiany nastąpiły w listopadzie 2009 r. i polegały na zredukowaniu wsparcia do zera.

Zwroty do eksportu do krajów trzecich artykułów mlecznych nieobjętych załącznikiem I do Traktatu, obowiązują od 21.04.2011 r. (rozporządzenie nr 402/2011)

Kod CN	Opis	Stawka refundacji	
		przy wcześniejszym wyznaczeniu	W innych przypadkach
ex 0402 10 19	Mleko w proszku, w granulkach bądź w innej formie stałej, o wagowej zaw. tłuszczu do 1,5%, bez dodatku cukru bądź innych środków słodzących:		
	a) przy wywozie towarów o kodzie CN 3501;	-	-
	b) przy wywozie pozostałych towarów	0,00	0,00
ex 0402 21 19	Mleko w proszku, w granulkach bądź w innej formie stałej, o wagowej zaw. tłuszczu 26%, bez dodatku cukru bądź innych środków słodzących:	0,00	0,00
ex 0405 10	Masło o wagowej zawart. tłuszczu równej 82%:		
	a) przy wywozie towarów o kodzie CN 2106 90 98 o wagowej zawart. tłuszczu mleka ponad 40%;	0,00	0,00
	b) przy wywozie pozostałych towarów	0,00	0,00

BIEŻĄCA POLITYKA ROLNA I HANDLOWA UE W SEKTORZE MLEKA

Pakiet 500 mln EUR wsparcia dla rolników z UE

W dniu 18 lipca 2016 r. Komisja Europejska przedstawiła nowy pakiet środków o wartości 500 mln euro z funduszy UE, które mają wspierać rolników w obliczu obecnych trudności na rynku, w szczególności na rynku mleczarskim.

Przedstawiony pakiet zawiera trzy główne elementy:

- unijny program zachęt do ograniczenia produkcji mleka (150 mln euro);
- pomoc dostosowawcza uzależniona od spełnienia określonych warunków, która zostanie zdefiniowana i wdrożona na szczeblu państw członkowskich na podstawie wykazu środków zaproponowanych przez Komisję (350 mln EUR, które państwa członkowskie będą mogły uzupełnić z funduszy krajowych, a tym samym potencjalnie podwoić wsparcie dla rolników);
- szereg środków technicznych mających zapewnić elastyczność (np. dotyczących dobrowolnego wsparcia związanego z produkcją), złagodzić problemy z płynnością (np. za pomocą podwyższenia kwot zaliczek dla płatności bezpośrednich i płatności związanych ze środkami obszarowymi w zakresie rozwoju obszarów wiejskich) oraz wzmocnić instrumenty osłonowe (w drodze przedłużenia interwencji publicznej i dopłat do prywatnego przechowywania odtłuszczonego mleka w proszku).

Pakiet ten został przedstawiony w siedmiu punktach:

1. Program ograniczenia produkcji mleka:
150 mln EUR na wspieranie dobrowolnego zmniejszenia dostaw mleka w UE. Program ten będzie obowiązywał na szczeblu UE, tak aby rolnicy w całej Unii mieli do niego dostęp na tych samych warunkach.
2. Pomoc dostosowawcza uzależniona od spełnienia określonych warunków:
350 mln EUR na środki wdrażane na szczeblu państw członkowskich. Państwa członkowskie mogą zwiększyć to wsparcie o 100%. Dla Polski przewidziano tutaj kwotę 22,67 mln EUR
3. Dobrowolne wsparcie związane z produkcją:
Państwa członkowskie mają w przypadku rynku mleczarskiego możliwość zmiany stosowanych przez nie mechanizmów dobrowolnego wsparcia związanego z produkcją, tak aby zapewnić oddzielenie płatności od produkcji w 2017 r.
4. Przedłużenie interwencji publicznej w odniesieniu do odtłuszczonego mleka w proszku poza dzień 30 września:
Interwencja publiczna w odniesieniu do odtłuszczonego mleka w proszku zostanie przedłużona do końca lutego 2017 r., kiedy to ponownie zacznie obowiązywać standardowy okres. Pułap, do którego dokonuje się skupu odtłuszczonego mleka w proszku po stałej cenie, wynosi 350 tys. ton do końca grudnia 2016 r.
5. Przedłużenie obowiązywania programów dopłat do prywatnego przechowywania odtłuszczonego mleka w proszku:
Zarówno standardowy (90 do 210 dni przechowywania), jak i rozszerzony (365 dni) program przechowywania odtłuszczonego mleka w proszku zostanie przedłużony do końca lutego 2017 r.
6. Zaliczki:
Zaliczki w wysokości do 70% płatności bezpośrednich, począwszy od 16 października 2016 r., oraz do 85% płatności związanych z rozwojem obszarów wiejskich, po zakończeniu kontroli administracyjnych.
7. Owoce i warzywa
Dostosowanie wsparcia na wycofywanie z rynku owoców i warzyw przez organizacje producentów z tego sektora.

Szczegóły wszystkich poszczególnych środków zostaną doprecyzowane w najbliższych tygodniach we współpracy z ekspertami z państw członkowskich. Wpływ proponowanych środków na budżet Unii zostanie uwzględniony na jesieni w liście w sprawie poprawek do projektu budżetu na 2017 r.

Zachęty do ograniczenia produkcji (150 mln euro): Na ostatnim posiedzeniu Rady Gospodarczej Centrum Obserwacji Rynku Mleka stwierdzono, że nadal niezbędna jest korekta po stronie podaży na tym rynku. Komisja przedstawi zatem ogólnounijny środek mający na celu zachęcanie do dobrowolnego zmniejszenia produkcji.

Pomoc dostosowawcza uzależniona od spełnienia określonych warunków (350 mln euro plus ewentualne dofinansowanie krajowe maksymalnie w tej samej kwocie, które nie jest uznawane za pomoc państwa): Przedłużający się kryzys powoduje, że niektórzy rolnicy utrzymują lub nawet zwiększają produkcję w celu utrzymania płynności finansowej. Komisja zamierza zatem udostępnić nowe środki, których przyznanie może zostać uzależnione od spełnienia określonych warunków, tak aby przyczynić się do zapewnienia stabilności rynku. Wysokość wsparcia finansowego (zob. załącznik) uwzględni główne cechy sektora w poszczególnych państwach członkowskich, w tym produkcję, ceny rynkowe i udział małych gospodarstw. Państwa członkowskie będą miały pewną swobodę w określeniu środka lub zestawu środków udostępnianych rolnikom – takich jak ekstensywne metody produkcji, wsparcie dla małych gospodarstw, projekty w zakresie współpracy, inne środki wspierania ograniczenia produkcji itp. Będzie również możliwe uwzględnienie innych sektorów hodowlanych.

Inne dostosowania techniczne: Ponieważ wiele państw członkowskich udziela w sektorze mleczarskim dobrowolnego wsparcia związanego z produkcją (często na każdą krowę), będą one miały możliwość odstąpienia w 2017 r. od obowiązku utrzymania wielkości stada. Ponadto podobnie jak w ubiegłym roku państwa członkowskie będą mogły wypłacić zaliczki w wysokości do 70 proc. płatności bezpośrednich, począwszy od 16 października, oraz do 85 proc. płatności związanych ze środkami obszarowymi w zakresie rozwoju obszarów wiejskich, bez konieczności przeprowadzenia kontroli na miejscu. Komisja zamierza również wydłużyć okres interwencji publicznej i prywatnego przechowywania odtłuszczonego mleka w proszku poza koniec września. Komisja dokona również dostosowania wsparcia na wycofywanie z rynku owoców i warzyw przez organizacje producentów.

Zapowiedziane środki stanowią uzupełnienie odrębnego pakietu o wartości 500 mln EUR, który został przedstawiony przez Komisję we wrześniu ubiegłego roku, oraz szeregu innych środków, takich jak uruchomienie klauzuli umożliwiającej dobrowolne uzgodnienia między producentami mleka dotyczące planowania produkcji mleka, które zapowiedziano w marcu.

Tym samym w ciągu niecałego roku Komisja uruchomiła już ponad 1 mld EUR nowych środków finansowych na wsparcie rolników borykających się z trudnościami. W okresie znacznych ograniczeń budżetowych, zwłaszcza w związku z problemem migracji, jest to znacząca reakcja Komisji, stanowiąca wyraźny sygnał wsparcia dla europejskich rolników.

Komisarz ds. rolnictwa i rozwoju obszarów wiejskich, Phil Hogan, przedstawiając środki Radzie Ministrów Rolnictwa UE oświadczył, że pakiet ten, przyjęty mimo znacznych ograniczeń budżetowych, ma pomóc w rozwiązaniu zaistniałych problemów. Dodał, że Komisja udostępniła tym samym dodatkowe środki o łącznej wartości ponad 1 mld EUR, aby wspomóc rolników w trudnej sytuacji. Stwierdził, że nadrzędnym celem jest osiągnięcie wzrostu cen uzyskiwanych przez rolników, tak aby mogli oni utrzymać się ze swojej pracy i nadal dostarczać bezpieczną i wysokiej jakości żywność, jak również wносить wkład w rozwój obszarów wiejskich oraz zapewniać na wsi miejsca pracy i dobra publiczne.

Prof. Babuchowski członkiem grupy zadaniowej ds. Rynków rolnych KE

W dniu 12.01.2016 r. Komisja Europejska potwierdziła skład Grupy zadaniowej ds. Rynków Rolnych (Agricultural Markets Task Force). Zarządzana przez byłego ministra rolnictwa Holandii i profesora Uniwersytetu Cees'a Veermana grupa liczy łącznie 12 ekspertów. Jednym z członków zespołu

ekspertów został Profesor Andrzej Babuchowski – były Radca Minister w Stałym Przedstawicielstwie RP przy UE w Brukseli, ekspert rynku mleka. Nominację otrzymał również dr Dawid Dobbin, Prezes DairyUK, która jest największą organizacją mleczarską w Wielkiej Brytanii. Pozostali członkowie pochodzą z następujących krajów: Francja, Włochy, Niemcy, Szwecja, Słowacja, Hiszpania, Węgry, Holandia.

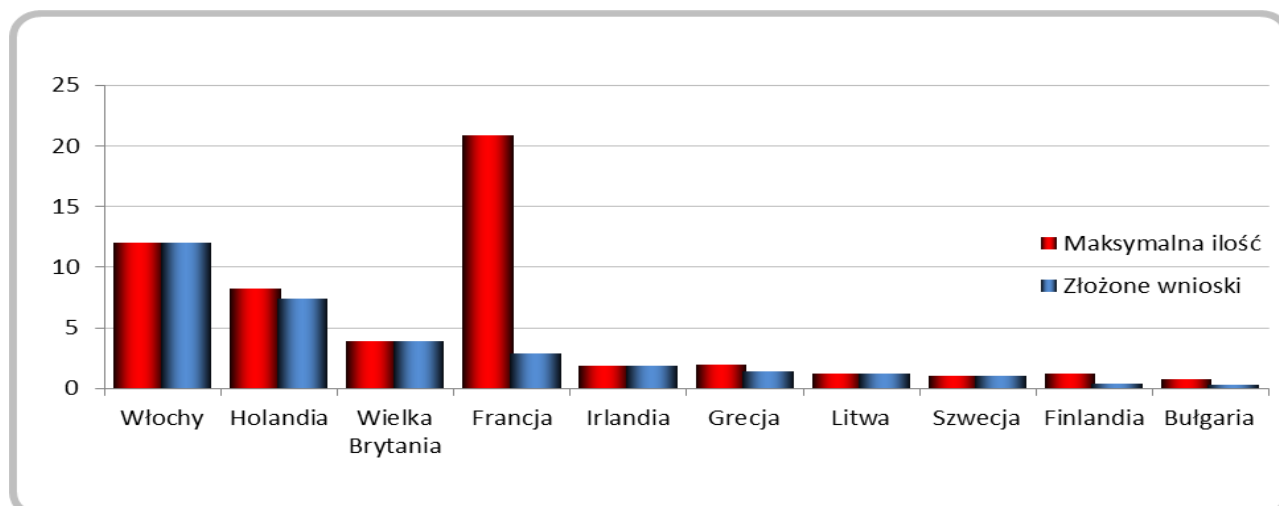
Inauguracyjne spotkanie odbyło się w dniu 13 stycznia 2016 r. Grupa będzie spotykała się regularnie od stycznia do jesieni 2016 roku, tak często jak będzie to potrzebne. Ponadto grupa jest otwarta na wkład ze strony Rady, Komisji Europejskiej oraz Parlamentu Europejskiego.

Posiedzenie Rady Ministrów UE ds. Rolnictwa i Rybołówstwa

Dnia 15 lutego 2016 r. w Brukseli odbyło się posiedzenie Rady Ministrów UE ds. Rolnictwa i Rybołówstwa, w którym udział brał polski Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi Krzysztof Jurgiel. Istotnym punktem obrad Rady Ministrów Rolnictwa, zgłoszonym przez Polskę była dyskusja dotycząca trudnej sytuacji na rynkach rolnych, w szczególności na rynku wieprzowiny oraz na rynku mleka i przetworów mlecznych. Podczas spotkania minister wskazał, że realizowane dotychczas instrumenty wsparcia rynku nie mają odzwierciedlenia we wzroście cen ani w poprawie sytuacji dochodowej rolników. Minister stwierdził, że dotychczas podjęte działania nie są wystarczające, a państwa członkowskie mają ograniczone możliwości, by samodzielnie podjąć działania na rynkach rolnych. W związku z tym Minister zwrócił się o podjęcie następujących działań:

- Przeznaczenie środków finansowych w ramach nadzwyczajnego wsparcia skierowanego do dotkniętych kryzysem sektorów mleka i mięsa wieprzowego,
- rozszerzenie siatki bezpieczeństwa, w szczególności poprzez:
 - urealnienie progów referencyjnych i cen interwencyjnych w sektorze mleka,
 - uruchomienie mechanizmów promowania i wspierania eksportu, w tym refundacji wywozowych na produkty mleczarskie i wieprzowinę, w celu trwałego usunięcia z rynku UE istniejących nadwyżek,
 - ponowne uruchomienie mechanizmu dopłat do prywatnego przechowywania wieprzowiny i urealnienie terminów jego realizacji.
- zintensyfikowanie działań na rzecz zdobywania nowych rynków zbytu poza UE i znoszenia barier pozataryfowych.
- podjęcie pilnych działań w skali UE prowadzących do zniesienia embarga i ponowne otwarcie rynku rosyjskiego na produkty rolne UE.
- zwolnienie producentów mleka lub odroczenie obowiązku wpłacenia opłaty z tytułu przekroczenia kwot mlecznych w roku kwotowym 2014/2015, wynikającej z rat, o których mowa w rozporządzeniu Komisji (WE) nr 595/2004, należnych do uregulowania do dnia 30 września 2016 r. i do dnia 30 września 2017 r.
- stworzenie w sektorze wieprzowiny, wzorem rynku mleka, obserwatorium rynkowego monitorującego sytuację. Konieczne jest także trwałe powiązanie obserwatorium na obu rynkach z mechanizmami interwencyjnymi.

Zainicjowana przez Polskę debata na temat trudnej sytuacji na rynkach rolnych, uzyskała poparcie wielu państw członkowskich.

7 państw członkowskich UE chce zwiększenia limitu PSA dla serów

Siedem państw członkowskich UE (Irlandia, Francja, Włochy, Litwa, Holandia, Szwecja i Wielka Brytania) domaga się ponownego rozdzielania między poszczególne kraje Wspólnoty niewykorzystanych kwot na dopłaty do prywatnego przechowywania serów (PSA).

W dniu 16.10.2015 r. w Dzienniku Urzędowym UE ukazało się rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 2015/1852 z dnia 15 października 2015 r., wprowadzające tymczasowy, nadzwyczajny system dopłat do prywatnego przechowywania niektórych serów oraz ustalające z góry stawkę dopłat. Rozporządzenie to przewiduje tymczasowy nadzwyczajny system dopłat do prywatnego przechowywania serów objętych kodem CN 0406, z wyjątkiem serów, które nie nadają się do dalszego przechowywania po okresie dojrzewania. Maksymalna ilość produktu przypadająca na państwo członkowskie oraz objęta tymczasowym systemem jest określona w załączniku rozporządzenia. Dla całej Unii Europejskiej jest to 100 tys. ton, z czego na Polskę przypada 7,859 tys. ton (wykorzystane w 0%). Dotychczas z programu skorzystało jedynie 10 państw UE, spośród których 5 (Włochy, Wielka Brytania, Irlandia, Litwa i Szwecja) złożyło wnioski na 100% przyznanej kwoty. W skali całej Unii Europejskiej od początku funkcjonowania programu, do prywatnego przechowywania z dopłatami złożono wnioski jedynie na 31,8 tys. ton serów (wobec 100 tys. ton limitu). Tacy kluczowi producenci serów w UE, jak m.in., Polska, Estonia, Dania i Niemcy w ogóle nie wykorzystują programu, ze względu na korzystniejszą sytuację rynkową. Na mocy wyżej wymienionego rozporządzenia po dniu 15 stycznia niewykorzystane limity wniosków w ramach programu PSA dla serów mogą być ponownie rozdzielone między państwa domagające się zwiększenia kwot. Komisja nie podjęła jednak jeszcze decyzji w tej sprawie.

W ramach programu PSA dla serów okres przechowywania objętego umową rozpoczyna się w dniu następującym po dacie otrzymania przez właściwe organy informacji. Przechowywanie objęte umową kończy się w dniu poprzedzającym wydanie z magazynu, a dopłaty mogą być przyznane wyłącznie, jeśli okres przechowywania objętego umową wynosi od 60 do 210 dni.

Stawki Dopłat wynoszą:

- 15,57 EUR za tonę przechowywanych produktów w odniesieniu do stałych kosztów przechowywania,
- 0,40 EUR za tonę przechowywanych produktów i na dzień w odniesieniu do przechowywania objętego umową.

Regulacja UE dot. Kazeinianów spożywczych

W dniu 5 maja 2016 r. w Dzienniku Urzędowym UE ukazało się Rozporządzenie Komisji (UE) nr 2016/691 z dnia 4 maja 2016 r. zmieniające załącznik II do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1333/2008 w odniesieniu do stosowania dodatków do żywności w kazeinianach spożywczych. Kazeiniany spożywcze to produkty mleczne otrzymane w drodze poddania kazeiny spożywczej lub ziaren koagulatu kazeiny spożywczej działaniu czynników neutralizujących, po którym następuje suszenie. Jednoznaczne przepisy dotyczące klasyfikacji niektórych substancji w kazeinianach spożywczych stanowiących dodatki do żywności zawiera Dyrektywa (UE) 2015/2203. Kazeiniany spożywcze należą do produktów mlecznych. Grupa ta nie jest jednak określona w wykazie zawartym w załączniku II do rozporządzenia (WE) nr 1333/2008. Dlatego też na mocy Rozporządzenia Komisji (UE) nr 2016/691 ustanowiono kategorię „Kazeiniany spożywcze” i włączono do niej dodatki dopuszczone w kazeinianach spożywczych z podaniem odpowiednich warunków stosowania. Zabieg ten zapewnia jasność prawa i nie wprowadza nowych zastosowań dodatków do żywności. Rozszerzenie zastosowania tych dodatków stanowi aktualizację wykazu unijnego niemającą wpływu na zdrowie człowieka. Wykaz kazeinianów spożywczych zawiera tabela.

Kazeiniany spożywcze	
E 170	Węglan wapnia
E 331	Cytryniany sodu
E 332	Cytryniany potasu
E 333	Cytryniany wapnia
E 380	Cytrynian triamonowy
E 500	Węglany sodu
E 501	Węglany potasu
E 503	Węglany amonu
E 504	Węglany magnezu
E 524	Wodorotlenek sodu
E 525	Wodorotlenek potasu
E 526	Wodorotlenek wapnia
E 527	Wodorotlenek amonu
E 528	Wodorotlenek magnezu

Zmiany w kontyngentach taryfowych w sektorze mleka

W dniu 26.06.2016 r. w Dzienniku Urzędowym UE ukazało się Rozporządzenie wykonawcze komisji (UE) 2016/1009 z dnia 22 czerwca 2016 r. określające ilości, jakie należy dodać do ilości ustalonych dla podokresu od dnia 1 stycznia 2017 r. do dnia 30 czerwca 2017 r. w ramach kontyngentów taryfowych otwartych rozporządzeniem (WE) nr 2535/2001 w sektorze mleka i przetworów mlecznych. Nowa regulacja została wprowadzona w związku z tym, że ilości objęte wnioskami o pozwolenia na przywóz, złożonymi w okresie od dnia 1 czerwca 2016 r. do dnia 10 czerwca 2016 r. w odniesieniu do podokresu od dnia 1 lipca 2016 r. do dnia 31 grudnia 2016 r., są w przypadku niektórych kontyngentów mniejsze niż ilości dostępne. Zdecydowano, że należy określić ilości, w odniesieniu do których nie złożono wniosków, i dodać je do ilości ustalonych dla następnego podokresu obowiązywania kontyngentu. Szczegółowe dane są dostępne w załączniku do [ROZPORZĄDZENIA WYKONAWCZEGO KOMISJI \(UE\) 2016/1009](#).

Zmiany w kontyngentach na wywóz art. mleczarskich do Dominikany

W dniu 25.06.2016 r. w Dzienniku Urzędowym UE ukazało się Rozporządzenie wykonawcze komisji (UE) 2016/1027 z dnia 24 czerwca 2016 r. ustanawiające współczynnik przydziału mający zastosowanie do pozwoleń na wywóz określonych przetworów mlecznych do Republiki Dominikańskiej w ramach kontyngentu, o którym mowa w rozporządzeniu (WE) nr 1187/2009. Na mocy w/w rozporządzenia wnioski o pozwolenia na wywóz złożone w dniach od 20 do 30 maja 2016 r. zostają przyjęte.

Kontyngent, o którym mowa w rozporządzeniu (WE) nr 1187/2009 wynosi 22400 ton na dwunastomiesięczny okres rozpoczynający się w dniu 1 lipca. Kontyngent jest podzielony na dwie części:

- a) pierwsza część, równa 80 % lub 17 920 ton, jest rozdzielana między eksporterów ze Wspólnoty będących w stanie udowodnić, że wywozili do Republiki Dominikańskiej określone produkty mleczarskie co najmniej przez trzy z czterech lat kalendarzowych poprzedzających termin złożenia wniosku;
- b) druga część, równa 20 % lub 4 480 ton, jest zarezerwowana dla wnioskodawców innych niż określone w lit. a), będących w stanie udowodnić w momencie składania wniosku, że w ciągu przynajmniej 12 miesięcy prowadzili działalność handlową z państwami trzecimi w zakresie obrotu przetworami mlecznymi wymienionymi w

rozdziale 4 Nomenklatury scalonej oraz że są zarejestrowani do celów podatku VAT na terenie państwa członkowskiego

Ilości objęte wnioskami o pozwolenia na wywóz określonych przetworów mlecznych do Republiki Dominikańskiej w ramach kontyngentu otwartego dla tego państwa, podlegają zastosowaniu współczynników przydziału w następujących wysokościach:

— 1,00 w przypadku wniosków złożonych w odniesieniu do części kontyngentu, o której mowa w punkcie a.

— 1,00 w przypadku wniosków złożonych w odniesieniu do części kontyngentu, o której mowa w punkcie b.

Pozostała ilość, o której mowa w art. 31 ust. 3 akapit pierwszy rozporządzenia (WE) nr 1187/2009, wynosi 8 095 ton.

Szczegóły dostępne po kliknięciu w link: [Rozporządzenie wykonawcze komisji \(UE\) 2016/1027](#).

O rynku mleka na czerwcowym posiedzeniu Rady Ministrów Rolnictwa UE

W dniu 27 czerwca 2016 roku w Luksemburgu odbyło się posiedzenie Rady Ministrów Rolnictwa UE. Brał w nim udział Minister rolnictwa i rozwoju wsi Krzysztof Jurgiel. Podczas spotkania omawiane były sprawy działań na rynkach rolnych. Zwracano także uwagę na sytuację na rynku mleka i przetworów mlecznych. W swoim wystąpieniu minister Jurgiel poinformował, że przedłużający się kryzys na rynku mleka i jego przetworów powoduje dalsze pogorszenie sytuacji dochodowej gospodarstw. Zaapelował o niezwłoczne podjęcie dalszych działań stabilizacyjnych, finansowanych z budżetu UE, w tym wprowadzenie kolejnego ukierunkowanego wsparcia bezpośredniego dla producentów mleka oraz podniesienie cen interwencyjnych. Minister oznajmił, że w ramach Wspólnej Polityki Rolnej należy zastosować różnorodne instrumenty dla danych sektorów. Celem jednych mechanizmów powinno być usunięcie nadwyżek rynkowych, podczas gdy inne powinny być skierowane na zagospodarowanie zebranych zapasów interwencyjnych.

Podsumowując dyskusję na rynkach rolnych, Komisarz Phil Hogan zapowiedział przedstawienie w lipcu br. pakietu działań na rynkach rolnych, w tym propozycji finansowania działań w celu stabilizacji rynku mleka.

Rumuński ser w rejestrze ChNP

W dniu 15 marca 2016 r. w Dzienniku Urzędowym UE ukazało się rozporządzenie Komisji (UE) nr 2016/365 z dnia 1 marca br. rejestrujące w rejestrze chronionych nazw pochodzenia i chronionych oznaczeń geograficznych nazwę Telemea de Ibănești (ChNP). To ser otrzymany w procesie koagulacji kwasowej mleka krowiego od krów lokalnych. postać bloków o podstawie kwadratu i wadze od 0,3–1,0 kg, lub też o podstawie równoległobocznej wążących 0,3–0,7 kg. Ser jest spoisty i jędrny, o jednolitej konsystencji, gładkiej i przypominającej masło. Daje się łatwo kroić, nie jest kruchy. Barwa: biała do białej o lekko żółtawym odcieniu, jednolita w całej masie sera. Jego smak jest lekko słodko-kwaskowy, nieco słonawy, staje się wyrazisty, gdy ser dojrzeje. Zapach i aromat, łagodny i apetyczny, również zaostrzają się w toku dojrzewania. Wyraźnie przypomina górskie pastwiska. Przy wilgotności poniżej 62%, zawartość tłuszczu w suchej masie wynosi mniej niż 38%. Przy wartości energetycznej 198 kcal na 100 gramów, minimalna zawartość wapnia (Ca) i magnezu (Mg) w serze „Telemea de Ibănești” wynosi 400 mg oraz 35 mg na 100 gramów. W sprzedaży opatrywany bywa określeniami „proaspătă” (świeży) lub „maturată” (dojrzały). Świeży „Telemea de Ibănești” o chronionej nazwie pochodzenia nadaje się do spożycia już 24 godziny po wytworzeniu. Podstawowym surowcem do produkcji sera „Telemea de Ibănești” o chronionej nazwie pochodzenia jest mleko zdrowych, ekstensywnie hodowanych krów wypasanych i trzymany w dolinie Gurghiu (północna Rumunia). Chów krów mlecznych, pozyskiwanie mleka i solanki, jak również przetwarzanie, osalanie i dojrzewanie sera

przebiegają wyłącznie w określonym obszarze geograficznym. Związek przyczynowy produktu z charakterystyką obszaru geograficznego polega w głównej mierze na długotrwałej tradycji doliny Gurghiu, związanej z hodowlą krów oraz wytwarzaniem i osalaniem sera „Telemea de Ibănești” o chronionej nazwie pochodzenia. Bogata i zróżnicowana dieta krów nadaje ich mleku szczególne właściwości organoleptyczne, zapewniające unikalny aromat i smak sera, wyróżniający go pośród innych serów tej kategorii. Doświadczenie i umiejętności miejscowych, w połączeniu z lokalną tradycją osalania sera na mokro przy pomocy solanki pozyskanej ze studni solanki w miejscowości Orșova, sprawiają, że ser jest ściśle związany z określonym obszarem produkcji.

Rejestracja sera Telemea de Ibănești w rejestrze ChNP budziła wiele kontrowersji. W dniu 5 marca 2015 r. Komisja otrzymała jedno zawiadomienie o sprzeciwie od Grecji, a w dniu 30 kwietnia 2015 r. Komisja otrzymała powiązane z nim uzasadnione oświadczenie o sprzeciwie. Sprzeciw dotyczył słowa „Telemea”, które stanowi część nazwy „Telemea de Ibănești”. Jest ono niemal identyczne z nazwą „Τελεμές” (Telemés), która jest stosowana w Grecji. „Τελεμές” (Telemés) to biały ser solankowy wytwarzany w różnych częściach Grecji na skalę handlową. W sprzeciwie stwierdzono, że rejestracja nazwy „Telemea de Ibănești” mogłaby zagrozić istnieniu częściowo identycznej nazwy „Τελεμές” (Telemés) oraz istnieniu produktów, które znajdowały się na rynku greckim legalnie na co najmniej pięć lat przed datą publikacji wniosku o rejestrację nazwy „Telemea de Ibănești”. Oba kraje doszły jednak do porozumienia. Rumunia i Grecja uzgodniły, że ochrona nazwy „Telemea de Ibănești” nie powinna obejmować samej nazwy „Telemea”, lecz jedynie nazwę złożoną „Telemea de Ibănești” jako całość. Ponadto stwierdziły, że rozporządzenie wprowadzające nazwę „Telemea de Ibănești” do rejestru chronionych nazw pochodzenia i chronionych oznaczeń geograficznych powinno zawierać motyw określający zakres ochrony.

„Telemea de Ibănești” to pierwszy rumuński produkt wpisany do rejestru ChNP.

Szósty niemiecki ser w unijnym rejestrze ChNP

W dniu 14 czerwca 2016 r. w Dzienniku Urzędowym UE ukazało się rozporządzenie Komisji (UE) nr 2016/924 z dnia 1 czerwca br. rejestrujące w rejestrze chronionych nazw pochodzenia i chronionych oznaczeń geograficznych nazwę Allgäuer Sennalpkäse (ChNP). Jest to ser twardy o długim okresie przechowywania, który wytwarza się w sposób tradycyjny i rzemieślniczy z nieprzetworzonego mleka krowiego na obszarze Sennalpen należącym do Allgäu (niemiecki region geograficzny w południowo-zachodniej Szwabii, w Bawarii i częściowo Badenii-Wirtembergii) i poddaje obróbce ręcznej. Jest on typowym produktem górskiego obszaru Allgäu. „Allgäuer Sennalpkäse” ma kształt kręgów cylindrycznych o wadze od 5 do 35 kg, średnicy od 30 do 70 cm i wysokości do 15 cm. Ma on podsuszoną skórkę o kolorze od pomarańczowo-żółtawego do brązowego. Mięsz jest półtwardy do aksamitnego i zwykle występują w nim dziurki o wielkości ziarenka grochu. Zabarwienie mięszu mieści się w wachlarzu od koloru kości słoniowej do żółtawego. Po trzymiesięcznym okresie dojrzewania kręgi serowe o wadze od 5 do 15 kg można ciąć i wprowadzać do obrotu jako młody „Allgäuer Sennalpkäse”. Zawartość suchej masy młodego „Allgäuer Sennalpkäse” wynosi przynajmniej 55%, zaś zawartość tłuszczu w suchej masie – przynajmniej 45%. Młody „Allgäuer Sennalpkäse” ma orzechowy, łagodny smak, subtelny i aromatyczny zapach oraz delikatną konsystencję. Kręgi sera „Allgäuer Sennalpkäse” o wadze ponad 15 kg muszą dojrzewać przez przynajmniej cztery miesiące. Zawartość suchej masy dojrzałego „Allgäuer Sennalpkäse” wynosi przynajmniej 62%, zaś zawartość tłuszczu w suchej masie – przynajmniej 45%. Ser ten ma smak korzenny o odcieniu orzechowym, czasami również lekko podwędzany. W miarę dojrzewania „Allgäuer Sennalpkäse” nabiera pikantnego do ostrego smaku, a mięsz twardnieje i nabiera intensywniejszego zapachu, smaku i zabarwienia. Mleko stosowane do produkcji „Allgäuer Sennalpkäse” pochodzi od krów należących do typowej dla obszaru produkcji rasy bydła brązowego lub jej krzyżówek. Dopuszczone jest wyłącznie stosowanie mleka surowego z jednego lub kilku udojów danej hali, które to mleko w razie potrzeby jest schładzane. Mleko z udoju wieczornego zazwyczaj jest odtłuszczane. Do zakwaszania mleka dopuszcza się wyłącznie stosowanie naturalnej podpuszczki oraz kultur bakterii mlekowych. Do „Allgäuer Sennalpkäse” nie dodaje się żadnych dodatków chemicznych ani środków konserwujących – oprócz soli kuchennej (obowiązkowo) oraz kultur bakteryjnych czerwonej mazi serowej (nieobowiązkowo) służących wzmocnieniu smaku i wsparciu tworzenia skórki.

Warunki klimatyczne i nierówna rzeźba terenu obszary produkcji sprzyjają pasterstwu. Pastwiska, które w Allgäu zajmują 70 % gruntów rolnych, mają więc w tym regionie bardzo ważne znaczenie. Ze względu na wypasanie zwierząt na wysoko położonych terenach alpejskich mleko jest bogate w takie substancje jak karotinoidy, terpeny i wielonienasycone kwasy tłuszczowe, które to substancje przyczyniają się w znacznym stopniu do osiągnięcia przez masę serową „Allgäuer Sennalpkäse” żółtego zabarwienia i aromatycznego zapachu oraz intensywnego, złożonego smaku.

„Allgäuer Sennalpkäse” jest szóstym niemieckim serem w unijnym rejestrze ChNP.

52 francuski ser w unijnym rejestrze ChOG

W dniu 14 czerwca 2016 r. w Dzienniku Urzędowym UE ukazało się rozporządzenie Komisji (UE) nr 2016/927 z dnia 1 czerwca br. rejestrujące w rejestrze chronionych nazw pochodzenia i chronionych oznaczeń geograficznych nazwę Soumaintrain (CHOG). Jest to miękki ser maziowy, z przewagą bakterii kwasu mlekowego, produkowany wyłącznie z pełnego mleka krowiego. Soumaintrain dojrzewa przez 21 dni i charakteryzuje się skórką o barwie od kości słoniowej wpadającej w żółtą po barwę ochry, lekko wilgotną, niekiedy pomarszczoną, ewentualnie ze śladami kratki. Toleruje się lekki meszek pleśni na powierzchni. Ser ma miękką, gładką i lekko ziarnistą masę o barwie kości słoniowej. Zawartość masy suchej w całkowitej masie sera wynosi co najmniej 40%, zawartość tłuszczu to co najmniej 48% w suchym ekstrakcie. Soumaintrain odznacza się zapachem zwierzęcym lub roślinnym, mlecznym smakiem, który nadaje serowi akcent kwasowy, połączonym z odczuciem „szlachetnej” goryczy i niepozostawiającej nieprzyjemnego posmaku. Nuty „zwierzęce” i, w zależności od pory roku, aromaty „roślinne”, takie jak grzyby, próchnica, siano lub słoma, rozwijają się w trakcie dojrzewania. Aromaty długo utrzymują się w ustach. „Soumaintrain” ma kształt spłaszczonego walca o średnicy 90–130 milimetrów o masie 180 – 600 gramów. Wysokość serów jest proporcjonalna do ich średnicy i wynosi 25% – 35% średnicy. Obszar geograficzny produkcji „Soumaintrain” obejmuje niektóre gminy i kantony departamentów Aube, Côte-d’Or, Yonne (na południowy wschód od Paryża). Obszar geograficzny jest równinnym obszarem użytków zielonych wokół wilgotnych dolin. Charakteryzuje się on czynnikami naturalnymi sprzyjającymi utrzymaniu gospodarstw mleczarskich na terenach hodowli nieprzystosowanych do pozostałych rodzajów działalności rolniczej. Pierwsze ślady produkcji dojrzalego sera na tych terenach można znaleźć już w XII wieku według informacji Henriego Auclerc (1887–1968), proboszcza z Vergigny, który wskazuje na związek między produkcją serów i historią opactwa Pontigny utworzonego w 1117 r.: „cysterscy mnisi pobierali opłatę dzierżawną w postaci dojrzalego sera”. Ser „Soumaintrain” i jego wielowiekową metodę produkcji opisywano wielokrotnie w literaturze XIX wieku. Związek sera „Soumaintrain” z obszarem geograficznym opiera się na jego określonej jakości i na jego renomie. Na użytkach zielonych w wilgotnych dolinach występuje wilgotny klimat i gliniaste gleby sprzyjające rozwojowi zielonki. Inne obszary w większym stopniu sprzyjają uprawie zbóż, które stanowią również jeden ze składników paszy. Warunki naturalne obszaru geograficznego umożliwiają zatem produkcję zróżnicowanej paszy dostosowanej do potrzeb krowy mlecznej.

„Soumaintrain” jest 52 francuskim serem w unijnym rejestrze CHOG.

POLITYKA ROLNA UE: DZIAŁANIA NIEKTÓRYCH PAŃSTW UE NA POZIOMIE KRAJOWYM**Polska na 81 edycji targów Grüne Woche**

W dniu 14 stycznia 2016 roku odbyła się uroczysta ceremonia otwarcia 81 edycji Międzynarodowych Targów Rolnictwa, Żywności i Ogrodnictwa: Grüne Woche (niem. "Zielony Tydzień"). Do dnia 24.01.2016 r. w 26 halach Międzynarodowego Centrum Kongresowego (ICC) w Berlinie o łącznej powierzchni 124,6 metrów kwadratowych goście targów mogli zobaczyć tradycyjne produkty rolno-spożywcze z 68 krajów z całego świata, a także je skosztować. W tegorocznych targach wzięło udział 1658 wystawców, w tym także z Polski. Polskie Stoisko Narodowe składało się z 12 stoisk wojewódzkich oraz ze stoiska Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Na tegorocznych targach swoje produkty prezentowało ok. 100 polskich firm.

Grüne Woche to nie tylko wystawy i prezentacje, to także ponad 300 dyskusji, kongresów, seminariów i warsztatów. W ramach imprezy odbywał się Berliński Szczyt Ministrów Rolnictwa, którego tegoroczne hasło brzmiało: „Jak wyżywimy miasta? – rolnictwo i obszary wiejskie w czasach urbanizacji”. Podczas Szczytu dyskutowano, jak taka sytuacja wpływa na rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich w różnych regionach świata. Udział w spotkaniu brał również polski Minister Rolnictwa Krzysztof Jurgiel, który przyjechał, aby wspomagać działania promocyjne polskiej żywności, prowadzone na targach Grune Woche. Minister zwrócił uwagę, że należy pamiętać o tym, że jedne z największych tego typu targów na świecie, stwarzają dobrą okazję do rozmów bilateralnych o możliwościach szerszego otwarcia zagranicznych rynków na nasze produkty spożywcze. Polski minister spotkał się m. in. z ministrem rolnictwa Mołdawii Ionem Sulą, ministrem rolnictwa Węgier Sándorem Fazekasem i ministrem rolnictwa Maroka Azizem Akhnaouch. Podczas rozmów poruszono temat trudnej sytuacji na rynkach rolnych, szczególnie na rynku mleka i wieprzowiny. Podczas rozmów polsko-węgierskich Minister Jurgiel zwrócił się z prośbą o poparcie przez Węgry polskich postulatów zgłaszanych na forum Unii Europejskiej, dotyczących uproszczenia WPR. Poinformował, że w najbliższym czasie Polska przygotowuje wystąpienie do Komisarza Hogana odnośnie trudnej sytuacji na rynku wieprzowiny i mleka i podkreślił, że liczy w tej sprawie także na poparcie strony węgierskiej. Podczas spotkania omówiono propozycję dotyczącą podjęcia wspólnych działań przez organizacje branżowe z Polski i Węgier w celu pozyskania środków finansowych UE, przeznaczonych na realizację projektów multinarodowych w zakresie promocji produktów rolno-spożywczych na rynkach krajów trzecich. Podczas pobytu na targach Gruene Woche w Berlinie podsekretarz stanu Rafał Romanowski spotkał się z wiceministrem rolnictwa, leśnictwa i rybołówstwa Japonii Hiromichi Matsushima. Rozmawiano o możliwościach otwarcia dla polskiej żywności rynku japońskiego. Podczas wizyty w Berlinie wiceminister Rafał Romanowski spotkał się także z przedstawicielami, uczestniczącymi w Targach regionów. Rozmowy dotyczyły m. in. założeń Programu Działań Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi na lata 2015-2019. Omawiano także możliwości dywersyfikacji eksportu polskiej żywności, a także polityce promocji produktów i turystyki wiejskiej.

Na tegorocznych targach nie zabrakło również wystąpień dotyczących przyszłości unijnego rynku mleka. Dnia 16.01.2016 r. odbyło się m.in. konferencja związku niemieckich hodowców bydła (BDM) pod tytułem „The free milk market - with fair milk?”, natomiast w dniu 18 stycznia 2016 r. Stowarzyszenie Niemieckich Rolników (DBV) przeprowadziło forum mleczarskie.

Targi Grüne Woche odbywają się od 1926 roku, a według szacunków organizatorów w 2016 roku odwiedzi je ponad 418 tys. ludzi z całego świata. Stanowią świetną okazję do promowania produktów regionalnych na terenie Niemiec, ale również do promocji regionów, kultury i lokalnych tradycji. Krajem partnerskim tegorocznej edycji targów jest Maroko, to pierwszy, w historii

Międzynarodowego Zielonego Tygodnia, kraj spoza Europy pełniący tego typu rolę, w 2011 roku to Polska była współorganizatorem Międzynarodowych Targów Rolnictwa, Żywności i Ogrodnictwa Grüne Woche.

7 polskich zakładów mleczarskich może eksportować do Indonezji

Na spotkaniu polskiego ministra rolnictwa i rozwoju wsi, Krzysztofa Jurgieła z przedstawicielami krajów ASEAN i przedstawicielami polskich firm mleczarskich, oficjalnie zostało ogłoszone zatwierdzenie polskich zakładów mleczarskich na rynek Indonezji. Zatwierdzenie zakładów mleczarskich nastąpiło po zakończonym w listopadzie 2015 r. audycie. Spotkanie, z inicjatywy Ambasadora Indonezji w RP, zorganizowane było przez Polską Izbę Mleka. Ambasada Indonezji do udziału w spotkaniu zaprosiła również pozostałych szefów placówek 5 krajów należących do ASEAN, akredytowanych w Warszawie, tj. Wietnamu, Tajlandii, Malezji, Filipin i Indonezji. Pozostali członkowie ugrupowania, tj. Singapur, Brunei, Laos, Mjanma i Kambodża nie posiadają przedstawicielstw dyplomatycznych w Polsce.

Obecnie zatwierdzonych do eksportu na rynek Indonezji jest 7 zakładów (po pozytywnym wyniku Inspekcji zakładom tym odnowiono pozwolenie), natomiast strona indonezyjska zatwierdziła również pozostałe zakłady, których aplikacje spełniły określone wymogi. Zaktualizowana lista zakładów, nie została jednak przekazana wraz z pismem przez stronę Indonezyjską. W związku z tym została skierowana prośba do Ambasady RP w Dżakarcie, aby w trybie pilnym ustalono listę kolejnych polskich zakładów zatwierdzonych na ten rynek. Oprócz tego zatwierdzone firmy mogą rozpocząć procedurę ubiegania się o licencję eksportową, której uzyskanie wymaga znalezienia partnera bądź zakładanie joint venture. Po stronie tego partnera leżeć będą wszelkie formalności związane z wprowadzeniem produktów na rynek indonezyjski. Zatwierdzanie kolejnych zakładów, które nie zostały zatwierdzone (nie będzie ich na liście) oraz nowych zakładów, które będą chciały ubiegać się o pozwolenie eksportowe na ten rynek, będzie odbywało się w oparciu o „protokół zatwierdzenia i nadzoru polskich zakładów”, który jeszcze nie został opracowany przez stronę indonezyjską.

Zakłady mleczarskie, które zostały zatwierdzone to: Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska w Skierniewicach, 4 zakłady Spółdzielni Mleczarskiej "MLEKPOL" w Grajewie: Oddział Zakład Produkcji Mleczarskiej w Zwoleniu, Oddział Zakład Produkcji Mleczarskiej w Grajewie, Oddział Zakład Produkcji Mleczarskiej w Zambrowie, Oddział Zakład Produkcji Mleczarskiej w Mrągowie, Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska we Włoszczowej oraz "Polmlek" Sp. z o. o., Zakład Mleczarski w Lidzbarku Warmińskim.

W 2014 roku wartość polskiego eksportu mleczarskiego do Indonezji kształtowała się na poziomie 20 mln EUR, w pierwszej połowie 2015 r. było to ok. 10,3 mln EUR, głównym wywożonym w tym kierunku przetworem mlecznym w omawianych okresach była serwatka.

4 polskie mleczarnie mogą eksportować swoje produkty na Kubę

Zgodnie z Rezolucją 120/15 Kubańskiego Instytutu Weterynarii, cztery polskie zakłady mleczarskie zostały zatwierdzone do eksportu na rynek Kubański. Są to: OSM Łowicz, SM Mlekovita Oddział w Lubawie Filia w Suszu, Agus Innovation Sp. zo.o. oraz Mleczarnia Gościno Sp. z o.o. Pozwolenie jest ważne do 31 grudnia 2017 r. W piśmie z Głównego Inspektoratu Weterynarii (GIWbż-52-206/2015(9) CU, w którym GIW, powołując się na pismo Ambasady RP w Hawanie poinformował, że władze kubańskie zatwierdziły do eksportu na kubański rynek 20 polskich zakładów (16 zakładów sektora mięsa drobiowego oraz 4 zakłady sektora mleczarskiego). Kontrola Inspektorów z Kuby miała miejsce w terminie 2-22 sierpnia 2015 r. Polska Izba Mleka Otrzymała także drugie pismo z Głównego Inspektoratu Weterynarii w tej sprawie (GIWbż-52-206/2015(10) CU), które dotyczy przekazania treści rezolucji kubańskiej, a także jej tłumaczenia roboczego na język polski. GIW w piśmie zwraca uwagę na treść punktu 7 i 8 tej rezolucji. Według nich firmy, które chcą dalej eksportować produkty mleczarskie (po 31 grudnia 2017 r.) na rynek Kuby muszą na 90 dni przed wygaśnięciem pozwolenia złożyć stosowny wniosek. GIW zamierza wysłać zapytanie z prośbą o wyjaśnienie tej procedury do kubańskich władz. W 2014 roku z Polski wywieziono na Kubę przetwory mleczne o łącznej wartości 17,7 mln EUR, w I połowie 2015 roku było to 8,1 mln EUR. Spośród artykułów mleczarskich w kierunku tym wysyłamy przede wszystkim produkty oznaczone

zbiorczo kodem CN 0402, czyli „mleko i śmietaną, zagęszczone lub zawierające dodatek cukru lub innego środka słodzącego”.

Protesty mleczarzy na Węgrzech i we Włoszech

W dniu 4 kwietnia 2016 r. kilkudziesięciu węgierskich rolników przeszło wraz z krowami ulicami Budapesztu w marszu protestacyjnym, domagając się zwiększenia dopłat do produkcji mleka i poprawy rynkowych warunków jego zbytu.

Demonstranci utrzymują, że dotacje zapewniane przez UE i budżet Węgier nie są wystarczające, ponieważ cena zbytu mleka często nie jest w stanie pokryć nawet kosztów produkcji. Rolnicy przeszli dystans ośmiu kilometrów, odwiedzając kolejno siedzibę państwowego stowarzyszenia handlu, państwowy urząd bezpieczeństwa żywności i państwowy urząd podatkowy. We wszystkich tych instytucjach złożyli swe petycje. Według uczestników demonstracji w kraju istnieje proceder sprzedawania sieciom supermarketów importowanych produktów po zaniżonych cenach, co uniemożliwia klientom dostęp do żywności wytwarzanej z węgierskiego mleka.

Władze węgierskie wskazują, że w ramach walki z nadużyciami fiskalnymi w przemyśle mleczarskim prowadzi się dochodzenie w sprawie 18 przypadków oszustw podatkowych na łączną kwotę 13 mld HUF (42 mln EUR). Ponadto, by pomóc krajowym producentom ściśle egzekwuje się standardy bezpieczeństwa żywności.

Przeciw spadającym cenom skupu mleka i importowi taniego surowca z zagranicy protestowali również producenci we Włoszech. Tysiące rolników uczestniczyło w demonstracji, która miała miejsce 2 kwietnia w miejscowości Udine na północy Włoch.

Protestujący producenci mleka, którzy do Udine przyjechali traktorami i zabrali ze sobą krowy otrzymują 0,33 EUR za kilogram mleka, co odpowiada poziomowi cen z 2000 roku. Rolnicy utrzymują, że taki poziom cen nie pokrywa nawet kosztów żywienia zwierząt.

Niski poziom cen mleka we Włoszech ma dramatyczne konsekwencje dla gospodarstw mlecznych. Po zniesieniu kwot mlecznych w UE 1,5 tys. producentów we Włoszech w ogóle zrezygnowało z produkcji mleka. Większość z nich znajdowała się w rejonach górskich. W ten sposób liczba gospodarstw mleczarskich spadła do rekordowo niskiego poziomu 33 tys. Według informacji farmer.pl w 1984 r., gdy wprowadzono kwotowanie produkcji mleka gospodarstw produkujących mleko we Włoszech było jeszcze 180 tys.

Polska krajem partnerskim na targach SIAL China

W dniu 05.05.2016 roku odbyła się inauguracja największych targów rolno-spożywczych w Azji - SIAL China w Szanghaju. Polska ma status honorowego gościa tegorocznej edycji imprezy. Jako kraj partnerski, Polska miała okazję zaprezentować się na ceremonii otwarcia. Na plakatach, katalogach i innych gadżetach promujących targi widnieje m.in. hasło promujące polską żywność "Polska smakuje".

Na SIAL China wystawiało się ponad 90 polskich firm. Brali w nich udział m.in. polscy producenci mleka i przetworów mlecznych, mięsa i wędlin, alkoholu, słodyczy, a także owoców świeżych i mrożonych oraz przetworów owocowych. Były wśród nich m.in. takie polskie przedsiębiorstwa jak Bakoma, Kupiec, Łowicz, Konspol, Sante, Mlekpól, Mieszko, Tymbark i Van Pur. Polscy przedsiębiorcy liczą na zwiększenie rozpoznawalności rodzimych wyrobów w Chinach i wzrost eksportu na ten wielki i chłonny rynek.

W targach brała udział także reprezentacja polskiego Ministerstwa Rolnictwa, w tym sam minister Krzysztof Jurgiel, który stwierdził, że Chiny są jednym z priorytetowych rynków z punktu widzenia produkcji gospodarczej, a Polska żywność będzie prezentowana na około 10 imprezach targowych na terenie Chin. Dodał, że Polska wystąpi w roli gościa honorowego także podczas targów Anufood, które odbędą się w Pekinie 16-18 listopada 2016 roku.

Polski minister rozpoczął wizytę w Chinach od Pekinu. W dniu 3 maja 2016 r. spotkał się tam z chińskim wiceministrem rolnictwa Qu Dongyu, z którym rozmawiał o polsko-chińskiej wymianie ekspercko-naukowej w dziedzinie rolnictwa oraz o współpracy w formacie "16+1" między Chinami

a 16 krajami Europy Środkowo-Wschodniej. Jurgiel spotkał się również z szefem Głównego Urzędu Nadzoru nad Jakością, Inspekcji i Kwarantanny ChRL (AQSIQ) Zhi Shupingiem. Dyskutowano na temat współpracy polskich i chińskich ekspertów w zakresie kontroli i atestowania żywności.

Organizatorzy twierdzą, że SIAL China to największe targi branży rolno-spożywczej w Azji. W czasie tegorocznej edycji, która trwała do 7 maja soboty, według szacunków tegoroczną imprezę odwiedziło 66 tys. odwiedzających. Na ponad 126 tys. metrów kwadratowych w Nowym Międzynarodowym Centrum Wystaw w Szanghaju wystawiało się ponad 3 tys. firm z 67 krajów świata.

Zgoda na eksport do Chin dla kolejnych 3 polskich zakładów

Chiński Urząd Certyfikacji i Akredytacji – CNCA zaktualizował listę polskich zakładów mleczarskich dopuszczonych do eksportu na rynek chiński. Na listę wpisane zostały 3 nowe zakłady. Obecnie Polska ma zatwierdzone do eksportu do Chin 74 zakłady mleczarskie oraz 1 zakład z mlekiem w proszku dla niemowląt. Łącznie 75 zakładów. Dyrektor Polskiej Izby Mleka Agnieszka Maliszewska zwraca uwagę na to, że jest wiele unijnych krajów, które nie mają ani jednej mleczarni eksportującej wyroby do Chin. Dodała, że bardzo trudno jest uzyskać chiński certyfikat, a więc skoro polskie firmy podejmują takie starania to znaczy, że widzą możliwość prowadzenia biznesu.

Produkcja wyrobów mleczarskich jest wyższa niż zapotrzebowanie krajowe, dlatego konieczny jest eksport. Jedynym z rynków, który jest perspektywiczny dla polskiego mleka, są Chiny. Na razie Polska stawia na tym rynku pierwsze kroki.

W ubiegłym roku wartość eksportu produktów mleczarskich do Chin wyniosła 41,9 mln EUR wobec 46,4 mln EUR z 2014 r. Wywóz produktów mleczarskich do Chin stanowi nieco ponad 2% całego eksportu tych produktów. W ubiegłym roku najwięcej sprzedano serwatki (20% udział w strukturze eksportu mleczarskiego do Chin).

Polskie mleko można już spotkać w chińskich sklepach, ale są to pojedyncze produkty, podczas, gdy inne kraje proponują całą gamę wyrobów.

ZAŁĄCZNIK I

Podstawowe dane na temat kwot mlecznych w państwach członkowskich UE w sezonie 2014/15, zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 2015/447 z dnia 17.03.2015 r. (tys. ton)

Państwo członkowskie	Dostawy	Sprzedaż bezpośrednia	Łącznie	Udział sprzedaży bezpośredniej
Rumunia	1 571 952	1 705 244	3 277 196	52,03%
Chorwacja	698 377	66623	765 000	8,71%
Węgry	1 967 796	165 609	2 133 405	7,76%
Bułgaria	981 934	67 583	1 049 518	6,44%
Litwa	1 753 856	73 783	1 827 639	4,04%
Słowacja	1 075 927	39 829	1 115 756	3,57%
Słowenia	597 454	20 720	618 173	3,35%
Włochy	10 921 421	367 122	11 288 543	3,25%
Austria	2 911 287	81 442	2 992 728	2,72%
Łotwa	770 139	10 994	781 133	1,41%
Polska	9 923 889	131 908	10 055 797	1,31%
Francja	26 043 680	327 552	26 371 231	1,24%
Hiszpania	6 491 200	66 355	6 557 555	1,01%
Belgia	3 566 076	36 039	3 602 115	1,00%
Wielka Brytania	15 755 730	140 974	15 896 705	0,89%
Czechy	2 910 128	25 017	2 935 145	0,85%
Estonia	687 958	4 950	692 908	0,71%
Holandia	11 972 757	77 735	12 050 493	0,65%
Portugalia	2 080 194	8 711	2 088 905	0,42%
Cypr	155 022	636,552	155 659	0,41%
Niemcy	30 229 156	89 773	30 318 929	0,30%
Luksemburg	292 166	588	292 754	0,20%
Finlandia	2 615 171	4 658	2 619 829	0,18%
Grecja	878 298	1 317	879 615	0,15%
Szwecja	3 589 230	4 800	3 594 030	0,13%
Irlandia	5 782 859	1 563	5 784 422	0,03%
Dania	4 847 760	150	4 847 909	0,00%
Malta	52 206	0	52 206	0,00%
UE-27	151 123 622	3 521 675	154 645 297	2,28%

ZAŁĄCZNIK II**Unijne kwoty mleczne w latach 2008/09 do 2014/15, tys. ton**

Państwo	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15
Belgia	3 427,29	3 461,56	3 496,18	3 531,14	3 566,45	3 602,11	3 602,11
Bułgaria	998,58	1 008,57	1 018,65	1 028,84	1 039,13	1 049,52	1 049,52
Czechy	2 792,69	2 820,62	2 848,82	2 877,31	2 906,08	2 935,14	2 935,14
Dania	4 612,62	4 658,75	4 705,33	4 752,39	4 799,91	4 847,91	4 847,91
Niemcy	28 847,42	29 135,89	29 427,25	29 721,53	30 018,74	30 318,83	30 318,83
Estonia	659,30	665,89	672,55	679,27	686,07	692,93	692,93
Irlandia	5 503,68	5 558,72	5 614,30	5 670,45	5 727,15	5 784,42	5 784,42
Grecja	836,92	845,29	853,75	862,28	870,91	879,61	879,61
Hiszpania	6 239,29	6 301,68	6 364,70	6 428,35	6 492,63	6 557,56	6 557,56
Francja	25 091,32	25 342,23	25 595,66	25 851,61	26 110,13	26 371,23	26 371,23
Włochy	10 740,66	11 288,54	11 288,54	11 288,54	11 288,54	11 288,54	11 288,54
Cypr	148,10	149,59	151,08	152,59	154,12	155,66	155,66
Chorwacja						765,00	765,00
Łotwa	743,22	750,65	758,16	765,74	773,40	781,13	781,13
Litwa	1 738,94	1 756,33	1 773,89	1 791,63	1 809,54	1 827,64	1 827,64
Luksemburg	278,55	281,33	284,14	286,99	289,86	292,75	292,75
Węgry	2 029,86	2 050,16	2 070,66	2 091,37	2 112,28	2 133,40	2 133,40
Malta	49,67	50,17	50,67	51,18	51,69	52,21	52,21
Holandia	11 465,63	11 580,29	11 696,09	11 813,05	11 931,18	12 050,49	12 050,49
Austria	2 847,48	2 875,95	2 904,71	2 933,76	2 963,10	2 992,73	2 992,73
Polska	9 567,75	9 663,42	9 760,06	9 857,66	9 956,23	10 055,80	10 055,80
Portugalia	1 987,52	2 007,40	2 027,47	2 047,74	2 068,22	2 088,90	2 088,90
Rumunia	3 118,14	3 149,32	3 180,81	3 212,62	3 244,75	3 277,20	3 277,20
Słowenia	588,17	594,05	599,99	605,99	612,05	618,17	618,17
Słowacja	1 061,60	1 072,22	1 082,94	1 093,77	1 104,71	1 115,76	1 115,76
Finlandia	2 491,93	2 516,85	2 542,02	2 567,44	2 593,11	2 619,04	2 619,04
Szwecja	3 419,60	3 453,79	3 488,33	3 523,21	3 558,45	3 594,03	3 594,03
Wielka Brytania	15 125,17	15 276,42	15 429,18	15 583,48	15 739,31	15 896,70	15 896,70
UE-27	146 411,09	148 315,68	149 685,95	151 069,92	152 467,74	154 644,43	154 644,43

ZAŁĄCZNIK III**Wykaz produktów mleczarskich o Chronionej Nazwie Pochodzenia lub o Chronionym Oznaczeniu Geograficznym w Unii Europejskiej (*sery, jeśli nie zaznaczono inaczej*)****Belgia**

1. Fromage de Herve

Masło

- Beurre d'Ardenne

Luksemburg*Masło*

- Beurre rose -Marque nationale Grand-Duché de Luxembourg

Dania

1. Danablu
2. Esrom

Niemcy

1. Allgäuer Bergkäse
2. Allgäuer Emmentaler
3. Altenburger Ziegenkäse
4. Odenwälder Frühstückskäse
5. Hessischer Handkäse
6. Holsteiner Tilsiter
7. Nieheimer Käse
8. Märkische Hotte
9. Weißacker/Allgäuer Weißacker
10. Allgäuer Sennalpkäse

Grecja

1. Anevato
2. Batzos
3. Feta
4. Formaella Arachovas Parnassou
5. Galotyri
6. Graviera Agrafon
7. Graviera Kritis
8. Graviera Naxou
9. Kalathaki Limnou
10. Kasseri
11. Katiki Domokou
12. Kefalograviera
13. Kopanisti
14. Ladotyri Mytilinis
15. Manouri
16. Metsovone
17. Pichtogalo Chanion
18. San Michali
19. Sfela
20. Xynomyzithra Kritis

Hiszpania

1. Afuega'l Pitu
2. Gamoneu; Gamonedo
3. Cabrales
4. Cebreiro
5. Idiazábal
6. Mahón-Menorca
7. Picón Bejes-Tresviso
8. Queso Camerano
9. Queso de Cantabria
10. Queso de Flor de Guía
11. Queso de l'Alt Urgell y la Cerdanya
12. Queso de La Serena
13. Queso de Murcia
14. Queso de Murcia al vino
15. Queso de Valdeon
16. Queso Ibores
17. Queso Majorero
18. Queso Nata de Cantabria
19. Queso Palmero/ Queso de la Palma
20. Queso Tetilla
21. Queso Zamorano
22. Quesucos de Liébana
23. Roncal

24. Torta del Casar
25. San Simón da Costa
26. Queso Manchego
27. Arzúa-Ulloa (opublikowane)

Masło

Mantequilla de l'Alt Urgell y la Cerdanya o Mantega de l'Alt Urgell i la Cerdanya
Mantequilla de Soria

Francja

1. Abondance
2. Banon
3. Beaufort
4. Bleu d'Auvergne
5. Bleu de Gex Haut-Jura ; Bleu de Septmoncel
6. Bleu des Causses
7. Bleu du Vercors-Sassenage
8. Brie de Meaux
9. Brie de Melun
10. Brocciu Corse ; Brocciu
11. Camembert de Normandie
12. Cantal ; Fourme de Cantal ; Cantalet
13. Chabichou du Poitou
14. Chauroux
15. Charolais
16. Chevrotin
17. Comté
18. Crottin de Chavignol ; Chavignol
19. Emmental de Savoie
20. Emmental français est-central
21. Époisses
22. Fourme d'Ambert
23. Fourme de Montbrison
24. Gruyère
25. Laguiole
26. Langres
27. Livarot
28. Mâconnais
29. Maroilles ; Marolles
30. Mont d'Or ; Vacherin du Haut-Doubs
31. Morbier
32. Munster ; Munster-Géromé
33. Neufchâtel
34. Ossau-Iraty
35. Pélardon
36. Picodon
37. Pont-l'Évêque
38. Pouligny-Saint-Pierre
39. Reblochon; Reblochon de Savoie
40. Rocamadour
41. Roquefort
42. Sainte-Maure de Touraine
43. Saint-Nectaire
44. Salers
45. Selles-sur-Cher
46. Soumaintrain
47. Tome des Bauges
48. Tomme de Savoie
49. Tomme des Pyrénées
50. Valençay

Masło

- Beurre Charentes-Poitou - Beurre des Charentes - Beurre des Deux-Sèvres
- Beurre d'Isigny
- Beurre de Bresse

Śmietana

- Crème d'Isigny
- Crème fraîche fluide d'Alsace
- Crème de Bresse

Irlandia

Imokilly Regato

Włochy

1. Asiago
2. Bitto
3. Bra
4. Caciocavallo Silano
5. Canestrato di Moliterno
6. Canestrato Pugliese
7. Casatella Trevigiana
8. Casciotta d'Urbino
9. Castelmagno
10. Fiore Sardo
11. Fontina
12. Formaggella del Luinese
13. Formaggio di Fossa di Sogliano
14. Formai de Mut dell'Alta Valle Brembana
15. Gorgonzola
16. Grana Padano
17. Montasio
18. Monte Veronese
19. Mozzarella di Bufala Campana
20. Murazzano
21. Nostrano Voltrompia
22. Parmigiano Reggiano
23. Pecorino delle Balze Volterrane
24. Pecorino di Filiano
25. Pecorino Romano
26. Pecorino Sardo
27. Pecorino Siciliano
28. Pecorino Toscano
29. Piave
30. Piacentinu Ennese
31. Provolone del Monaco
32. Provolone Valpadana
33. Quartirolo Lombardo
34. Ragusano
35. Raschera
36. Ricotta Romana
37. Robiola di Roccaverano
38. Salva Cremasco
39. Sprezza delle Giudicarie
40. Stelvio; Stilsfer
41. Strachitunt
42. Taleggio
43. Toma Piemontese
44. Valle d'Aosta Fromadzo
45. Valtellina Casera
46. Vastedda della valle del Belice

Holandia

1. Boeren-Leidse met sleutels
2. Hollandse geitenkaas
3. Kanterkaas, Kanternagelkaas, Kanterkomijnkaas
4. Noord-Hollandse Edammer
5. Noord-Hollandse Gouda
6. Edam Holland
7. Gouda Holland

Szwecja

Svecia

Austria

Wykaz produktów mleczarskich - Gwarantowana Tradycyjna Specjalność (GTS) w UE

Włochy

Sery – Mozzarella

Hiszpania

Mleko świeże - Leche certificada de Granja

Holandia

Sery – Boerenkaas

1. Gailtaler Almkäse
2. Tiroler Almkäse / Tiroler Alpkäse
3. Tiroler Bergkäse
4. Tiroler Graukäse
5. Vorarlberger Alpkäse
6. Vorarlberger Bergkäse

Polska

1. Bryndza Podhalańska
2. Oscypek
3. Wielkopolski ser smażony
4. Redykałka

Portugalia

1. Queijo Serra da Estrela
2. Queijo mestiço de Tolosa
3. Queijo do Pico
4. Queijo de cabra Transmontano
5. Queijo S. Jorge
6. Queijo de Nisa
7. Queijos da Beira Baixa (Queijo de Castelo Branco, Queijo Amarelo da Beira Baixa, Queijo Picante da Beira Baixa)
8. Queijo de Azeitão
9. Queijo Terrincho
10. Queijo Rabaçal
11. Queijo de Évora
12. Queijo Serpa

Inne niż masło i tradycyjne sery przetwory mleczne:

Requeijão Serra da Estrela

Rumunia

1. Ibănești

Słowacja

1. Klenovecký syrec
2. Oravský korbáčik
3. Slovenská bryndza
4. Slovenská parenica
5. Slovenský oštiepok
6. Tekovský salámový syr
7. Zázrivský korbáčik

Czechy

1. Olomoucké tvarůžky
2. Jihočeská Niva
3. Jihočeská Zlatá Niva

Wielka Brytania

1. Beacon Fell traditional Lancashire cheese
2. Bonchester cheese
3. Buxton Blue
4. Dorset Blue cheese
5. Dovedale cheese
6. Exmoor Blue cheese
7. Single Gloucester
8. Staffordshire Cheese
9. Swaledale cheese, Swaledale ewes' cheese
10. Teviotdale cheese
11. Traditional Ayrshire Dunlop
12. West Country farmhouse Cheddar cheese
13. White Stilton cheese, Blue Stilton cheese

Śmietana

Cornish Clotted Cream

Słowacja

Sery – Ovčí salašnícky údený syr
Ovčí hrudkový syr salašnícky

Szwecja

Sery – Hushallsost

Litwa

Produkt mleczarski - Žemaitiškas kastinys

